

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ
ΚΟΧΛΙΑΚΩΝ ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σκοπός αυτού του εγχειριδίου είναι να παρέχει στους χρήστες κοχλιακών εμφυτευμάτων την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν επιτυχώς την ακουστική διέγερση που προσφέρει το κοχλιακό εμφύτευμα. Υπάρχει μεγάλο εύρος δυνατοτήτων και ο θεραπευτής πρέπει πάντα να αξιοποιεί με ευελιξία και δημιουργικότητα τις ιδέες που παρουσιάζουμε σε αυτό το εγχειρίδιο.

Παράγοντες όπως τα κίνητρα, η ηλικία κατά την οποία ξεκίνησε η κώφωση, η ηλικία κατά την οποία έγινε η εμφύτευση, η διάρκεια της βαριάς νευροαισθητήριας βαρηκοΐας, τα υπολείμματα νευρικών κυττάρων και το γλωσσικό επίπεδο συνεισφέρουν στην ικανότητα των ατόμων με κοχλιακό εμφύτευμα να συμμετέχουν με επιτυχία σε συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Αυτό το εγχειρίδιο πρέπει να χρησιμοποιείται σαν οδηγός ασκήσεων για ένα μεγάλο εύρος δεξιοτήτων ακρόασης. Αν και έχει σχεδιαστεί για την αποκατάσταση ενηλίκων που φέρουν κοχλιακό εμφύτευμα μπορεί να προσαρμοστεί και σε παιδιά.

Θεωρείται απαραίτητο ο χρήστης κοχλιακού εμφυτεύματος να έχει ένα σωστά ρυθμισμένο πρόγραμμα στον επεξεργαστή ομιλίας, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο ήχος θα είναι ευχάριστος και θα παρέχει όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες.

Η μεταφορά και η επιστημονική επιμέλεια έγιναν από τον Dr Κυριαφίνη Γεώργιο, Χειρουργό Ωτολαρυγγολόγο, με μετεκπαίδευση στην κοχλιακή εμφύτευση και από την Αηδονά Σοφία, Λογοπαθολόγο – ειδική παιδαγωγό.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	5
2. ΑΛΛΑ ΥΛΙΚΑ ΟΜΙΛΙΑΣ	6
3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	7
4. ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	8
5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	8
6. «TRACKING»	9
7. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ	12
8. ΕΠΙΠΕΔΟ Α. Ανίχνευση και διάκριση	18
1. Ανίχνευση του ήχου	18
ΛΙΣΤΑ ΗΧΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	19
2. Διάκριση ως προς το μήκος της λέξης	25
3. Διάκριση του μεγέθους των λέξεων με συνοδευτική φράση	25
4. Διάκριση λέξεων και προτάσεων που διαφέρουν πολύ ως προς τη χροιά	26
5. Διάκριση φωνηέντων που διαφέρουν πολύ ως προς τη χροιά μέσα σε λέξεις	26
6. Διάκριση μοτίβων σε προτάσεις	27
9. ΕΠΙΠΕΔΟ Β. Διάκριση και ταύτιση	28
1. Αναγνώριση μεγέθους της λέξης	28
2. Ταύτιση προτάσεων που διαφέρουν σημαντικά ως προς τη χροιά	29
3. Ταύτιση ως προς το μήκος της φράσης	29
4. Ταύτιση ως προς το μήκος της πρότασης, μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και πολυσύλλαβες	30
5. Διάκριση ως προς το μήκος των φωνηέντων	31
6. Διάκριση ερωτήσεων/καταφάσεων	32
10. ΕΠΙΠΕΔΟ Γ. Ταύτιση και αναγνώριση	33
1. Ταύτιση προτάσεων με κριτήριο το μοτίβο τονισμού	33
2. Ταύτιση της λέξης που προφέρεται με έμφαση	33
3. Ταύτιση προτάσεων, προτάσεις κλειστού τύπου ίδιου μήκους	34
4. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, θέμα - στόχος και λέξεις κλειδιά	35
5. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις από φράσεις κλειδιά	35
6. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις που προκύπτουν από το θέμα των προτάσεων	36
7. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις από το θέμα- στόχο της πρότασης, ανοιχτού τύπου, χειλοανάγνωση	37
11. ΕΠΙΠΕΔΟ Δ. Αναγνώριση και κατανόηση	38
1. Μαθημένη ομιλία	38
2. Μαθημένες συναφείς προτάσεις	39
3. Εύκολες διαδραστικές ιστορίες	40
4. Προτάσεις συναφείς με ένα θέμα	41
5. Μη συναφείς προτάσεις με λέξεις κλειδιά	42
6. Προτάσεις ανοιχτού τύπου, χωρίς λέξεις κλειδιά, με Υψηλή και χαμηλή προβλεψιμότητα	42
7. Δύσκολες διαδραστικές ιστορίες	43

1. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Επίπεδο υλικών

Αυτό το εγχειρίδιο σχεδιάστηκε για να παρέχει εξάσκηση σε δυο τύπους πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την κατανόηση της ομιλίας:

1. Προσωδία: αυτή αφορά πληροφορίες όπως η ένταση, ο ρυθμός και η διάρκεια των ήχων.
2. Χροιά: αυτή αφορά σε πληροφορίες που εξάγονται από την πρώτη και τη δεύτερη αρμονική των ήχων της ομιλίας.

Η εξάσκηση σε αυτούς τους δυο τύπους πληροφοριών μπορεί να γίνει σε διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας. Αυτό το εγχειρίδιο παρέχει ένα οδηγό υλικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ακολουθώντας μια πορεία από τις πιο εύκολες προς τις πιο δύσκολες δραστηριότητες.

Ο τρόπος που ιεραρχούνται οι δραστηριότητες εξάσκησης ξεκινά από το πιο βασικό επίπεδο αντίληψης και διάκρισης και καταλήγει στο πιο δύσκολο επίπεδο, αυτό της κατανόησης.

ΕΠΙΠΕΔΟ Α: ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Ανίχνευση καλείται η ικανότητα του χρήστη να καθορίσει την παρουσία ή την απουσία ήχου.

Διάκριση καλείται η ικανότητα του χρήστη να ξεχωρίσει αν δυο ήχοι που ακούει είναι ίδιοι ή διαφορετικοί.

Οι χρήστες κοχλιακών εμφυτευμάτων οι οποίοι παρέμειναν κωφοί για μεγάλο διάστημα δεν έχουν ακουστική μνήμη και μπορεί να χρειαστεί περισσότερη εξάσκηση σε αυτό το επίπεδο προκειμένου να μάθουν να ξεχωρίζουν τα χαρακτηριστικά του νέου σήματος.

ΕΠΙΠΕΔΟ Β: ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑΥΤΙΣΗ

Οι δραστηριότητες που αφορούν στη διάκριση επαναλαμβάνονται.

Οι δραστηριότητες ταύτισης είναι κλειστού τύπου. Έτσι ο χρήστης έχει επιλογή ανάμεσα στις πιθανές αποκρίσεις. Αν ο χρήστης δεν δυσκολεύεται σε αυτές τις ασκήσεις, τότε μπορεί να αυξηθεί ο αριθμός των επιλογών ή η άσκηση να μετατραπεί σε ανοιχτού τύπου (χωρίς επιλογές)

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ: ΤΑΥΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Οι δραστηριότητες που αφορούν στην ταύτιση επαναλαμβάνονται.

Οι δραστηριότητες αναγνώρισης απαιτούν από το χρήστη να επαναλαμβάνει ό,τι ειπώθηκε χωρίς βοηθητικά στοιχεία. Η μετάβαση σε αυτό το στάδιο μπορεί να είναι δύσκολη για μερικούς χρήστες για αυτό και παρέχονται τρεις τύποι δραστηριοτήτων αναγνώρισης:

Α) δραστηριότητες αναγνώρισης με άμεσα βοηθητικά στοιχεία

Ο χρήστης έχει στη διάθεσή του μια λέξη κλειδί που αποτελεί μέρος του ερεθίσματος και

παρέχει πληροφορίες για το περιεχόμενο αυτού. Η λέξη δίνεται σε συνθήκες ακρόασης με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης. Αρχικά δίνονται περισσότερες πληροφορίες όπως μια βοηθητική φράση ενώ αργότερα δίνεται μόνο η λέξη κλειδί.

B) δραστηριότητες αναγνώρισης με έμμεσα βοηθητικά στοιχεία

Ο χρήστης έχει στη διάθεσή του μια φράση ή λέξη που δεν είναι μέρος του ερεθίσματος στόχου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί η συζήτηση ενός θέματος ή μιας πρότασης ενός θέματος καθώς επίσης και μια λέξη που μπορεί να παρέχει πληροφορίες για το περιεχόμενο του ερεθίσματος.

Γ) δραστηριότητες αναγνώρισης χωρίς βοηθητικά στοιχεία

Οι ευκολότερες δραστηριότητες σε αυτό το επίπεδο απαιτούν την επανάληψη προτάσεων που σχετίζονται μεταξύ τους. Καθώς ο χρήστης προοδεύει, το υλικό που καλείται να επαναλάβει μειώνεται. Η πιο δύσκολη δραστηριότητα απαιτεί από το χρήστη να αναγνωρίσει μια πρόταση, φράση, ή λέξη που δεν συνδέεται με προηγούμενα ερεθίσματα.

ΕΠΙΠΕΔΟ Δ: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Οι δραστηριότητες αναγνώρισης επαναλαμβάνονται.

Οι δραστηριότητες κατανόησης είναι πιο διαδραστικές. Παρέχονται πληροφορίες και ο χρήστης πρέπει να τις θυμάται και να απαντά σε ερωτήσεις ή να δίνει πληροφορίες για αυτές.

Οι παραπάνω δραστηριότητες έχουν ιεραρχηθεί από τις ευκολότερες στις δυσκολότερες. Η επίδοση του χρήστη καθορίζει αν θα προχωρήσει σε πιο δύσκολες ή αν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί νέο υλικό για τις ίδιες δραστηριότητες ή αν θα πρέπει να ξανασχεδιαστούν δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που του δόθηκαν στο παρελθόν.

Αν ο χρήστης παρουσιάζει επίδοση που είναι συμβατή με υψηλότερου επιπέδου δραστηριότητες, ο θεραπευτής θα πρέπει να παραλείψει τις υπόλοιπες δραστηριότητες αυτού του επιπέδου και να επαναξιολογήσει το χρήστη.

2. ΑΛΛΑ ΥΛΙΚΑ ΟΜΙΛΙΑΣ

Η αναγνώριση φωνηέντων και συμφώνων καθώς και δραστηριότητες «tracking» πρέπει να περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εξάσκησης προκειμένου να παρέχονται οι πιο αναλυτικές δραστηριότητες για την αναγνώριση φωνηέντων και συμφώνων όπως και η συνθετική αναγνώριση υλικών που χρησιμοποιούνται στο «tracking».

Μερικοί χρήστες μπορεί να μάθουν να ανταποκρίνονται σε δοκιμασίες «tracking» μόνο με τον επεξεργαστή ομιλίας. Αυτοί συνήθως καταφέρνουν να αναπτύξουν ικανότητες αντίληψης ομιλίας ανοιχτού τύπου όπως είναι η χρήση του τηλεφώνου με διαδραστικό τρόπο.

Συγκεκριμένες δραστηριότητες για τη χρήση του τηλεφώνου συμπεριλαμβάνονται στο εγχειρίδιο. Αυτές οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν τη χρήση τηλεφωνικού κώδικα και γενικές βοηθητικές οδηγίες για τη χρήση του τηλεφώνου.

3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. Βεβαιωθείτε ότι ο επεξεργαστής ομιλίας είναι κατάλληλα ρυθμισμένος προκειμένου να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις απαιτήσεις της δραστηριότητας.
2. Ελέγξτε τον εξοπλισμό του χρήστη προκειμένου να βεβαιωθείτε ότι τα καλώδια, το πηνίο, το μικρόφωνο και ο επεξεργαστής ομιλίας λειτουργούν.
3. Πριν παρουσιάσετε το υλικό εξάσκησης εξοικειώστε το χρήστη με τη δραστηριότητα και το υλικό, αν κρίνετε ότι είναι απαραίτητο.
4. Ενθαρρύνετε το χρήστη να μαντεύει.
5. Επιβεβαιώστε τις σωστές απαντήσεις έτσι ώστε ο χρήστης να μπορεί να χρησιμοποιήσει την επιπρόσθετη πληροφορία σε μελλοντικές προσπάθειες. Όταν απαιτούνται περισσότερες από δυο προσπάθειες ο θεραπευτής είναι καλύτερα να καταφεύγει σε τροποποιημένες δραστηριότητες. Οι τροποποιημένες δραστηριότητες μπορεί να απαιτούν την παρουσίαση υλικών που χρησιμοποιήθηκαν στο προηγούμενο επίπεδο δυσκολίας στην ιεραρχία της ακρόασης. Αυτό σημαίνει ότι αν εξασκείται σε δραστηριότητες του Β επιπέδου μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ίδιο υλικό στις δραστηριότητες διάκρισης.
6. Αν ο χρήστης συνεχίζει να αντιμετωπίζει δυσκολίες σε συνθήκες αποκλειστικά ακρόασης μπορείτε να εισάγετε οπτικές νύξεις (π.χ. γραπτό λόγο, χειλοανάγνωση, ακόμα και νεύματα αν κριθεί απαραίτητο)
7. Υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο κάποιοι χρήστες να μην επιτύχουν ποτέ τη δυνατότητα ακρόασης ανοιχτού τύπου. Για αυτό όταν παρουσιάζετε υλικό ανοιχτού τύπου για πρώτη φορά βεβαιωθείτε ότι ο χρήστης δεν απελπίζεται ούτε αποκτά την πεποίθηση ότι το κοχλιακό εμφύτευμα δεν του παρέχει αρκετή βοήθεια.
8. Το είδος της στρατηγικής που χρησιμοποιεί ο χρήστης στη ρύθμισή του πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με το πλήθος των πληροφοριών του φάσματος που του παρέχονται.
9. Ο αριθμός των καναλιών μπορεί να μειωθεί στη ρύθμιση σε μερικούς χρήστες και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα περιορισμένο αριθμό διακριτών αισθήσεων διαθέσιμων στο χρήστη. Επίσης σε μερικές περιπτώσεις διαδοχικά κανάλια μπορεί να μην παρέχουν διακριτά ερεθίσματα. Αυτή η διάκριση πρέπει τότε να διδαχθεί. Το πρόγραμμα έχει υποδραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αυτό το σκοπό.
10. Ο θόρυβος στο χώρο του θεραπευτή πρέπει να περιοριστεί. Ο θόρυβος από το κλιματιστικό και άλλοι συνεχείς ήχοι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν παρουσιάζεται το ερέθισμα.
11. Τα επίπεδα C και T των καναλιών πρέπει να είναι αξιόπιστα για να εξασφαλίζουν το ότι όλα τα κανάλια ερεθίζονται σε ανιχνεύσιμα και κατάλληλα επίπεδα.
12. Οι ικανότητες των χρηστών να συνθέτουν ένα σήμα ομιλίας το οποίο καλούνται να επεξεργαστούν, να ολοκληρώνουν ένα ημιτελές ακουστικό μήνυμα και να συνθέτουν πληροφορίες που προέρχονται από διαφορετικά αισθητήρια όργανα (μάτια, αυτιά) καθώς και το να διακρίνουν τα σήματα από το θόρυβο διαφέρουν. Η μοναδικότητα του κάθε χρήστη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν τίθενται στόχοι εκπαίδευσης και επιλέγονται υλικά.
13. Αν και πρέπει να παρέχεται στο χρήστη θετική επανατροφοδότηση μπορεί να μην είναι αναγκαίο να παρέχεται επανατροφοδότηση μετά από κάθε αντικείμενο αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολία. Πρέπει να αποφεύγεται η αρνητική εντύπωση για την επίδοσή τους. Ο θεραπευτής μπορεί να επιλέξει να δώσει στο χρήστη τα αποτελέσματα κάθε δοκιμασίας στο τέλος και να συζητήσει μαζί του τα συγκεκριμένα αντικείμενα.
14. Συνιστάται ο χρήστης να κρατά ημερολόγιο με την πρόοδο του εκτός θεραπευτικού πλαισίου.

15. Όταν δημιουργείτε υλικά για εξάσκηση βεβαιωθείτε ότι ακολουθείτε τα παραδείγματα και τις οδηγίες που δίνονται για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες.
16. Βεβαιωθείτε ώστε για τις ασκήσεις που αφορούν στο μήκος της πρότασης, όλες οι προτάσεις που συγκρίνονται να είναι είτε όλες καταφάσεις είτε όλες ερωτήσεις (εκτός αν ενδείκνυται κάτι διαφορετικό) προκειμένου τα προσωδιακά στοιχεία να μην παρέχουν παραπάνω πληροφορίες στο χρήστη πέρα από τη δεξιότητα στόχο.

4. ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Είναι σημαντικό ο χρήστης να ξεκινά την εκπαίδευσή του σε ένα κατάλληλο επίπεδο για αυτόν και να μην αποθαρρύνεται με δραστηριότητες που είναι πολύ δύσκολες για αυτόν.

Οι δοκιμασίες αξιολόγησης παρέχονται ώστε να βοηθήσουν να καθοριστεί το επίπεδο στο οποίο θα ξεκινήσει η εκπαίδευση που απαιτείται για τον κάθε χρήστη. Υπάρχουν τέσσερα επίπεδα δοκιμασιών αξιολόγησης. Όταν ξεκινάτε με ένα νέο χρήστη πρέπει πάντα να ξεκινάτε με το επίπεδο Α και να διακόπτετε την αξιολόγηση όταν ο χρήστης αποτυγχάνει να πετύχει το κριτήριο της βάσης για μια συγκεκριμένη δοκιμασία.

Οι δοκιμασίες αξιολόγησης εξετάζουν τις παρακάτω δεξιότητες με την εξής ιεράρχηση:

1. Διάκριση υπερτεμαχιακών στοιχείων.

Αξιολογείται η διάρκεια και τα μοτίβα των λέξεων και των προτάσεων όπως:

- α. λέξεις που διαφέρουν στον αριθμό των συλλαβών,
- β. προτάσεις που διαφέρουν στο μήκος.

2. Διάκριση δεύτερης αρμονικής.

Αξιολογεί τη δυνατότητα του χρήστη να διακρίνει τη χροιά φωνηέντων που διαφέρουν σημαντικά ως προς τις πληροφορίες που παρέχουν οι δεύτερες αρμονικές τους. Τα φωνήεντα που συνήθως χρησιμοποιούνται σε αυτή τη δοκιμασία είναι τα /ι/, /ου/, /ο/. Αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες με αυτή τη δραστηριότητα μπορεί να είναι απαραίτητο να ελεγχθεί αν οι πληροφορίες που παρέχονται από τα κανάλια του εμφυτεύματος είναι διευθετημένες ως προς τον τόνο και τον τόπο.

3. Αναγνώριση ανοιχτού τύπου

Αν ο χρήστης μπορεί να διακρίνει τη διάρκεια, το μοτίβο και τη χροιά είναι δυνατή η αναγνώριση ανοιχτού τύπου των ήχων. Αυτό αξιολογείται με τη χρήση οικείων προτάσεων.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται σε ένα ήσυχο χώρο με ζωντανή φωνή κάνοντας χρήση του μικροφώνου. Το μικρόφωνο πρέπει να είναι εντός φάσματος 30 μοιρών προκειμένου να μη χάνει από την ποιότητα του σήματος. Ο χρήστης πρέπει να είναι καθισμένος περίπου ένα μέτρο μακριά από το θεραπευτή. Το υλικό της αξιολόγησης πρέπει να παρουσιάζεται ζωντανά χωρίς τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης. Η ένταση της φωνής πρέπει να είναι σε φυσιολογικό επίπεδο συζήτησης. Τα υλικά της αξιολόγησης μπορούν να παρουσιάζονται δυο φορές αν είναι απαραίτητο, είναι όμως σημαντικό ο χρήστης να ενθαρρύνεται να μαντέψει αν έχει αμφιβολίες.

Ξεκινήστε με τη Λίστα Αξιολόγησης Α. Αν ο χρήστης επιτύχει σε ποσοστό 90% παρουσιάστε τη Λίστα Αξιολόγησης Β. Συνεχίστε να παρουσιάζετε λίστες αξιολόγησης μέχρι ο χρήστης να επιτύχει αποτέλεσμα κάτω του 90% (καθώς αυτό θεωρείται κάτω από τη βάση).

Έτσι τα παρακάτω επίπεδα εξάσκησης συνιστώνται καθώς βασίζονται στα αποτελέσματα των δοκιμασιών αξιολόγησης.

Επίπεδο Α: Αν ο χρήστης επιτύχει λιγότερο από 18 στο επίπεδο Α της δοκιμασίας αξιολόγησης.

Επίπεδο Β: Αν ο χρήστης επιτύχει λιγότερο από 90% σε αυτό το επίπεδο, ξεκινήστε σε αυτό το επίπεδο την εκπαίδευση.

Επίπεδο Γ: Εκπαίδευση σε αυτό το επίπεδο συνιστάται αν ο χρήστης επιτύχει πάνω από 90% στις δοκιμασίες επιπέδων Α και Β αλλά δεν επιτύχει τη βάση για το επίπεδο Γ.

Επίπεδο Δ: Εκπαίδευση σε αυτό το επίπεδο συνιστάται όταν ο χρήστης επιτύχει πάνω από 90% στις δοκιμασίες επιπέδων Α, Β και Γ, αλλά δεν επιτύχει τη βάση για το επίπεδο Δ.

Αν ο χρήστης περάσει τη βάση σε όλα τα επίπεδα, συνιστάται να ασχοληθείτε με το επίπεδο Δ προκειμένου να τον εξοικειώσετε με τη χρήση του επεξεργαστή ομιλίας. Μπορείτε επίσης να συνεχίσετε την εκπαίδευση με άλλο υλικό. Οι παραπάνω διαδικασίες θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περαιτέρω διαδικασία αξιολόγησης.

6. TRACKING

Το «tracking» είναι μια διαδικασία αναγνώρισης όπου ο θεραπευτής παρουσιάζει ένα κομμάτι υλικού ομιλίας και ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει ό,τι άκουσε, ενώ ο θεραπευτής δρα όπως πρέπει προκειμένου να διασφαλίσει την είσοδο σωστού μηνύματος. Η κατανόηση δεν αξιολογείται αναγκαστικά, αν και μπορεί να γίνει κάτι ανάλογο αν κριθεί απαραίτητο, ενώ συνιστάται σε πιο δύσκολες ασκήσεις «tracking».

Ο στόχος είναι να ολοκληρώσει ο χρήστης τη δοκιμασία επικοινωνίας όσο το δυνατό πιο γρήγορα μέσα σε κάθε συνεδρία. Τα αποτελέσματα της δοκιμασίας θα επιτρέψουν στο θεραπευτή να υπολογίσει με πόση επάρκεια ο χρήστης θα επικοινωνήσει σε μια πραγματική συζήτηση.

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν ιστορίες «tracking» μιας παραγράφου προκειμένου να βοηθήσουν την ανάπτυξη του λόγου. Νέες λέξεις μπορεί να εξηγηθούν και να τοποθετηθούν σε διαφορετικές προτάσεις. Έννοιες μπορεί να συζητηθούν και ο χρήστης να εξασκηθεί στη διάκριση λέξεων, στην ταύτιση και στην αναγνώριση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Ο θεραπευτής διαβάζει ειδικά σχεδιασμένες παραγράφους, άρθρα από εφημερίδες, κομμάτια από μικρές ιστορίες ή νουβέλες. Οι ειδικά σχεδιασμένες παράγραφοι μπορεί να περιέχουν ειδικά επιλεγμένες λέξεις σε σχέση με τον αριθμό των συλλαβών και το περιεχόμενο της παραγράφου, αν δηλαδή είναι οικείο ή όχι. Το υλικό παρουσιάζεται τμηματικά, σε κομμάτια που διαφέρουν σε μήκος (προτάσεις, λέξεις, φράσεις, κ.α.) ανάλογα με την οποία ο χρήστης λαμβάνει τα προφορικά μηνύματα εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή. Είναι σημαντικό το τέλος των προτάσεων και των φράσεων να αποφεύγεται όταν παρουσιάζεται το υλικό προκειμένου να περιορισθεί η δυνατότητα πρόβλεψης του χρήστη και να διασφαλιστεί η πραγματική ακρόαση όσων λέγονται.

Για παράδειγμα:

“ Ένα μεγάλο, δυνατό σκυλί μεγάλωσε στις ελβετικές Άλπεις, στην Ευρώπη. Μεγάλωσε έχοντας ένα παχύ, καφέ και άσπρο τρίχωμα. Το σκυλί ονομάστηκε σκύλος του Αγίου Βερνάρδου.”

Υψηλή προβλεπτικότητα:

“ Ένα μεγάλο, δυνατό σκυλί/ μεγάλωσε στις ελβετικές /Άλπεις στην Ευρώπη./Μεγάλωσε έχοντας/ ένα παχύ/ καφέ και άσπρο τρίχωμα./Το σκυλί ονομάστηκε/ σκύλος του Αγίου Βερνάρδου.”

Χαμηλή προβλεπτικότητα:

“ Ένα μεγάλο δυνατό/ σκυλί μεγάλωσε στις ελβετικές/ Άλπεις στην Ευρώπη./Μεγάλωσε / έχοντας ένα παχύ καφέ/και άσπρο/ τρίχωμα. Ο σκύλος/ονομάστηκε/ σκύλος του Αγίου Βερνάρδου.”

Σημείωση: Το περιεχόμενο και το ύφος του κειμένου ή του προφορικού υλικού μπορεί να οδηγήσει σε διακυμάνσεις στην επίδοση καθώς και η σαφήνεια του ομιλητή και οι αντισταθμιστικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται όταν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες με τη δοκιμασία.

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Υπάρχουν επίπεδα δυσκολίας στην παρουσίαση μιας δοκιμασίας «tracking» καθώς εξελίσσεται σε μια πορεία από το ευκολότερο προς το δυσκολότερο.

1. Στο χρήστη δίδεται ένα αντίγραφο του κειμένου. Καθώς ο θεραπευτής διαβάζει το κείμενο, ο χρήστης ακολουθεί με το δάχτυλό του. Αν ο χρήστης δεν ακολουθεί σωστά, ο θεραπευτής πρέπει να πάει πίσω στην αρχή του κομματιού που μόλις έχει παρουσιάσει και να το επαναλάβει.
2. Ενώ έχει μπροστά του το κείμενο ο χρήστης πρέπει να επαναλαμβάνει μεγαλόφωνα το κομμάτι που παρουσιάζει ο θεραπευτής. Ξανά αν ο χρήστης δεν επαναλάβει το κομμάτι σωστά ο θεραπευτής πρέπει να επιστρέψει στην αρχή του κομματιού που παρουσίασε και να το επαναλάβει.
3. Απομακρύνετε κάθε γραπτή νύξη αλλά αναφέρετε το θέμα του κειμένου στο χρήστη καθώς και μια σύντομη περιγραφή του περιεχομένου με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης. Παρουσιάστε το υλικό περιμένοντας το χρήστη να το επαναλάβει προφορικά.
4. Παρουσιάστε το υλικό χωρίς να παρέχετε πληροφορίες για το θέμα ή το περιεχόμενο. Ο χρήστης πρέπει να επαναλαμβάνει ακριβώς ό,τι έχει ειπωθεί κάθε φορά που ο θεραπευτής σταματά.

Αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες ενδείκνυται η χρήση αντισταθμιστικής στρατηγικής όπως:

- Παρουσίαση του κομματιού ξανά χρησιμοποιώντας μικρότερες φράσεις ή ακόμα και μεμονωμένες λέξεις αν είναι απαραίτητο.
- Παρουσίαση λέξη - λέξη με έμφαση στην άρθρωση(αύξηση της έντασης της φωνής, παύσεις, μείωση της ταχύτητας της ομιλίας, τονισμός αδύναμων συλλαβών, επιμήκυνση της διάρκειας των φωνηέντων).
- Αντικατάσταση συνωνύμων, μετατροπή της σύνταξης που χρησιμοποιείται ή της ορθογραφίας με τη χρήση ενός προσυμφωνημένου κώδικα.

Αν καμία από τις παραπάνω στρατηγικές δεν λειτουργήσει, προσπαθήστε να παρουσιάσετε μία λέξη ή φράση με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης και μετά παρουσιάστε το μόνο ακουστικά όταν ο χρήστης έχει σωστά αναγνωρίσει το μήνυμα.

Για να αποφευχθεί η καθυστέρηση, αν το μήνυμα δεν μπορεί να μεταφερθεί προσπεράστε το και σημειώστε το κομμάτι στο οποίο αντιμετώπισε δυσκολία προκειμένου να το

συζητήσετε αργότερα με το χρήστη.

Όταν ο χρήστης μπορεί να παρακολουθήσει το κείμενο, η χρήση μιας διαδικασίας «tracking» σε ένα πλαίσιο συζήτησης ενδείκνυται. Αυτό σημαίνει, ότι όταν συζητάτε με το χρήστη ή διαπραγματεύεστε ένα θέμα, πρέπει να αφαιρείτε όλες τις οπτικές νύξεις και να βαθμολογείτε όπως στη διαδικασία «tracking».

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ

Ο συνηθισμένος τρόπος βαθμολογίας έχει ως εξής:

1. Παρουσιάστε το υλικό «tracking» για μια σταθερή χρονική περίοδο 20 λεπτών. Εναλλακτικά ένα σύντομο άρθρο ή ιστορία γνωστού μεγέθους (αριθμού λέξεων) χρησιμοποιείται χωρίς να τεθεί όριο χρόνου. Σημειώστε πότε αρχίζει και πότε τελειώνει η δραστηριότητα προκειμένου να χρησιμοποιήσετε τον ενδιάμεσο χρόνο για να υπολογίσετε τις λέξεις που αναγνωρίστηκαν σε ένα λεπτό.
2. Ακολουθώντας τη χρονική περίοδο ο αριθμός των λέξεων που λέγονται και σωστά επαναλαμβάνονται μετριέται και σημειώνεται.
3. Ο συνολικός αριθμός των λέξεων που δίνονται διαιρείται με το συνολικό χρόνο (σε λεπτά) που απαιτείται για προφορικό «tracking». Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ένα δείκτη λέξεων που επαναλαμβάνονται το λεπτό, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αξιολογηθεί η επάρκεια επικοινωνίας. Το αποτέλεσμα επιτρέπει στο θεραπευτή να υπολογίσει την επάρκεια με την οποία ο χρήστης μπορεί να επικοινωνήσει σε μια πραγματική συζήτηση.

ΠΟΤΕ ΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ «TRACKING».

Επίπεδο Α

Δραστηριότητες «tracking» περιλαμβάνουν σε αυτό το επίπεδο τη χρήση ιστοριών που είναι οικείες στο χρήστη, ή μικρών παραγράφων που αποτελούνται από λέξεις που διαφέρουν σε μέγεθος (δείτε το παρακάτω παράδειγμα).

Πρέπει να παρουσιάζονται μικρά κομμάτια πληροφοριών κάθε φορά.

Το κείμενο πρέπει να παρουσιάζεται όπως στα βήματα 1 και 2 της ιεράρχησης της δυσκολίας.

Παράδειγμα:

Η ήπειρος της Αυστραλίας απέχει περίπου 11000 χιλιόμετρα από τη δυτική ακτή της Αμερικής. Είναι ταυτόχρονα μία ήπειρος και ένα νησί και έχει σχεδόν το ίδιο μέγεθος με τις ΗΠΑ. Η Νουλαμπόρ είναι η δεύτερη σε μέγεθος έρημος της γης και το όνομά της σημαίνει όχι δέντρα στα Λατινικά. Εξαιτίας των τεράστιων εκτάσεων που καταλαμβάνουν οι έρημοι στη Αυστραλία, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατοικεί στις ακτές. Υπάρχουν εφτά πολιτείες στις οποίες περιλαμβάνεται και αυτή της Τασμανίας και δυο περιοχές.

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά αυτής της χώρας είναι τα ζώα. Το πιο γνωστό είναι το κοάλα. Το κοάλα έχει ένα σάκο μέσα στον οποίο κουβαλά τα μικρά του. Το κοάλα ζει σε ένα ειδικό τύπο ευκαλύπτου επειδή τρέφεται μόνο με τα φύλλα του. Ένα άλλο ζώο είναι η πετρογαλή η οποία είναι ένα μικρόσωμο καγκουρό. Έχει πολύ μεγάλα μάτια και μακριά νύχια και είναι πιο φιλικό από το καγκουρό.

Υπάρχουν διάφορα είδη καγκουρό όπως το γκρι, το κόκκινο και το καφέ. Έχουν πολύ μεγάλα πίσω πόδια και μία μακριά λεπτή ουρά που τους επιτρέπει να κάνουν μεγάλα

άλματα. Μπορούν να τρέξουν πιο γρήγορα από 80 χιλιόμετρα την ώρα. Στη Βόρεια Αυστραλία υπάρχουν πολλά καγκουρό που ζουν στη ζούγκλα. Όμως τα άγρια ζώα της Αυστραλίας σπάνια περιπλανιούνται στους δρόμους των μεγάλων πόλεων. Υπάρχουν πολλά άλλα ενδιαφέροντα πράγματα σε αυτή τη χώρα.

Επίπεδο Β

Το υλικό που χρησιμοποιείται σε αυτό το επίπεδο πρέπει να είναι λιγότερο οικείο στο χρήστη και να είναι μεγαλύτερης δυσκολίας. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν κείμενα από εφημερίδες ή σύντομες ιστορίες.

Μεγαλύτερα τμήματα κειμένου μπορούν να παρουσιαστούν από αυτά που παρουσιάζονταν στο επίπεδο Α. Το κείμενο πρέπει να παρουσιάζεται όπως στο επίπεδο 2 στην ιεραρχία της δυσκολίας. Το επίπεδο 3 από την ιεραρχία της δυσκολίας πρέπει να παρουσιαστεί αρχικά με απλούστερο υλικό. Αυτό μπορεί να απαιτήσει την επιστροφή στη χρήση παραμυθιών ή πιο οικείων πληροφοριών.

Επίπεδο Γ

Όλο το κείμενο απομακρύνεται από το χρήστη σε αυτό το επίπεδο. Ο χρήστης μπορεί να πληροφορηθεί το θέμα του κομματιού που του παρουσιάζεται καθώς και μερικές πληροφορίες ως προς το περιεχόμενο αν κριθεί σκόπιμο. Η χρήση της ίδιας νουβέλας σε κάθε συνεδρία μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμη καθώς παρέχει ένα πλαίσιο στο χρήστη.

Επίπεδο Δ

Στο επίπεδο αυτό αξιοποιούμε το επίπεδο 3 από την ιεραρχία δυσκολίας χρησιμοποιώντας πιο δύσκολο υλικό από αυτό που χρησιμοποιήθηκε για τις ασκήσεις «tracking» επιπέδου Γ. Κατά την αρχική χρήση του επιπέδου 4 της ιεραρχίας δυσκολίας επιστρέφουμε στη χρήση σύντομων ιστοριών και νουβέλων οι οποίες μπορεί να παρέχουν περισσότερες πληροφορίες πλαισίου καθώς και να είναι περισσότερο προβλέψιμες αν χρειαστεί.

7. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Υπάρχουν χρήστες που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν το τηλέφωνο. Αυτοί που μπορούν διαφέρουν ανάλογα με την ευκολία με την οποία επικοινωνούν. Είναι σημαντικό ο χρήστης να κατανοήσει ότι υπάρχει το ενδεχόμενο να μην μπορέσει ποτέ να επικοινωνήσει στο τηλέφωνο με τη χρήση ανοιχτού τύπου συνομιλίας και ότι είναι πιθανό να πρέπει να χρησιμοποιεί έναν κώδικα τηλεφώνου. Αυτός ο τηλεφωνικός κώδικας μπορεί να σχεδιαστεί έτσι ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του χρήστη κάνοντάς τον να νιώθει άνεση και σιγουριά όταν τον χρησιμοποιεί.

Η σειρά των τηλεφωνικών δραστηριοτήτων πρέπει να είναι:

1. Βελτίωση της σύνδεσης με το τηλέφωνο
2. Ανάπτυξη στρατηγικών
3. Τηλεφωνικοί κώδικες
4. Δραστηριότητες τηλεφώνου κλειστού τύπου
5. Δραστηριότητες τηλεφώνου ανοιχτού τύπου

1. Βελτίωση της σύνδεσης του επεξεργαστή ομιλίας με το τηλέφωνο

Υπάρχουν πολλές επιλογές για το χρήστη ως προς τη σύνδεση του τηλεφώνου. Ο χρήστης πρέπει να εξοικειωθεί με πολλές από αυτές καθώς δε θα είναι πάντα σε θέση να χρησιμοποιεί το ίδιο τηλέφωνο. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να έχει προετοιμαστεί για εναλλακτικές διαδικασίες σύνδεσης για την περίπτωση που συναντήσει δυσκολίες.

Για τη χρήση του οικιακού τηλεφώνου μπορεί να είναι σκόπιμο ο χρήστης να φροντίσει ώστε να τοποθετηθεί ένας διακόπτης έντασης στο τηλέφωνο ώστε να μπορεί να προσαρμόσει την ένταση του σήματος που λαμβάνει.

Ο χρήστης πρέπει να δοκιμάσει τις παρακάτω διαδικασίες σύνδεσης για να καθορίσει ποια προτιμά:

- Να τοποθετήσει το μικρόφωνο του επεξεργαστή δίπλα στο ακουστικό του τηλεφώνου. Αυτός είναι ο πιο εύκολος τρόπος.
- Να χρησιμοποιήσει μικρόφωνο πέτου το οποίο θα τοποθετήσει δίπλα στο ακουστικό του τηλεφώνου. Αυτό θα βελτιώσει τη σχέση σήματος θορύβου, ελαττώνοντας το ποσό του θορύβου.
- Να ρυθμίσει την είσοδο σήματος (audio input) στη θέση T.

2. Ανάπτυξη στρατηγικών που αφορούν στη χρήση του τηλεφώνου

Μερικές από τις παρακάτω στρατηγικές μπορεί να βοηθήσουν το χρήστη να κατανοήσει όσα λέει ο ομιλητής:

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ: Ζητείστε από το συνομιλητή να επαναλάβει ό,τι είπε.

ΓΡΑΦΗ: Ζητείστε από το συνομιλητή να απαγγείλει τα γράμματα που αποτελούν τη λέξη.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΩΔΙΚΕΣ: Ζητείστε από το συνομιλητή να προφέρει μια οικεία προς εσάς λέξη που έχει το ίδιο αρχικό γράμμα με αυτή που δεν καταφέρατε να καταλάβετε.

ΨΗΦΙΑ: Ζητείστε από το συνομιλητή να πει κάθε αριθμό.

ΑΛΦΑΒΗΤΟ: Ζητείστε από το συνομιλητή να πει την αλφαβήτα και να σταματήσει στο σωστό γράμμα.

ΜΕΤΡΗΣΗ: Ζητείστε από το συνομιλητή να μετρήσει από το μηδέν ως το σωστό αριθμό.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ζητείστε από το συνομιλητή να απαγγείλει τα γράμματα που αποτελούν τη λέξη κλειδί στην πρόταση.

ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ: Ζητείστε από το συνομιλητή να αναδιατυπώσει όσα είπε.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ: Επαναλάβετε την πληροφορία που ακούσατε για να ελέγξετε ότι είναι σωστή.

Αυτές οι στρατηγικές πρέπει να εξασκηθούν στις δραστηριότητες στους τομείς 3, 4 και 5 στην εκπαίδευση τηλεφώνου. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες σε άλλες καταστάσεις επικοινωνίας.

3. Τηλεφωνικοί κώδικες

A) Προϋποθέσεις για τον τηλεφωνικό κώδικα

Για να χρησιμοποιήσεις τον τηλεφωνικό κώδικα πρέπει να μπορείς να διακρίνεις ανάμεσα σε συγκεκριμένους ήχους:

- Ήχος αναμονής
- Κουδούνισμα
- Σήμα κατειλημμένου
- Ανθρώπινη φωνή

Ξεκινήστε την εξάσκηση εξοικειώνοντας το χρήστη με αυτούς τους ήχους και συζητώντας μαζί του με τι μοιάζουν. Π.χ. είναι διαρκείς ή κοφτοί; Είναι ψηλοί ή χαμηλοί;

Ήχος αναμονής: Σηκώστε το τηλέφωνο και ακούστε.

Κουδούνισμα: Πάρτε έναν αριθμό που δε θα απαντήσει.

Σήμα κατειλημμένου: Πάρτε τον αριθμό του τηλεφώνου που χρησιμοποιείτε.

Ανθρώπινη φωνή: Πάρτε μαγνητοφωνημένα μηνύματα π.χ. την ώρα. Επιλέξτε μηνύματα από ανδρικές και γυναικείες φωνές αν αυτό είναι δυνατό.

B) Αναγνώριση του «ναι» και του «όχι»

Ένας τηλεφωνικός κώδικας «ναι / όχι» θα επιτρέψει στο χρήστη να κάνει προσαρμογές και να εκτελέσει βασικές συνομιλίες. Ο χρήστης παίρνει τον αριθμό και όταν ο συνομιλητής απαντά εξηγεί ότι είναι κωφός και ότι θα ρωτά ερωτήσεις στις οποίες οι απαντήσεις μπορεί να είναι ναι ή όχι. Εναλλακτικά μπορεί να ζητήσουν το ναι να εκφέρεται γρήγορα και το όχι με διάρκεια “Οοοοοχι”.

Εξασκηθείτε στον τηλεφωνικό κώδικα αρχικά χωρίς τηλέφωνο και χωρίς τη βοήθεια της χειλοανάγνωσης. Εξασκηθείτε στο να βρείτε ποιος κώδικας είναι προτιμότερος για το χρήστη το ναι, ναι/ όχι ή το ναι/όοοοοχι.

Όταν ο χρήστης είναι έτοιμος να ακολουθήσει τον κώδικα χωρίς το τηλέφωνο, μπορείτε να ξαναδοκιμάσετε χρησιμοποιώντας το τηλέφωνο.

Ο στόχος είναι να επιτύχει ο χρήστης στη δραστηριότητα σε ποσοστό 90%.

Γ) Τεχνικές ερωτήσεων για απαντήσεις που απαντώνται με «ναι» ή «όχι»

Για να χρησιμοποιήσετε τον τηλεφωνικό κώδικα «ναι / όχι» ο χρήστης πρέπει να μπορεί να ρωτάει ερωτήσεις που απαντώνται με ναι ή όχι. Μπορεί να χρειαστεί αρκετή εξάσκηση πριν αποκτήσει αυτοπεποίθηση και ικανότητα.

Διάλογοι όπως ο παρακάτω πρέπει να εξασκούνται για να επιτευχθεί η αυτοπεποίθηση και η ικανότητα που απαιτείται. Κάντε εξάσκηση πρώτα χωρίς τηλέφωνο ώστε να μπορείτε να δώσετε άμεση επανατροφοδότηση και να συζητήσετε τις δυσκολίες που ο χρήστης αντιμετωπίζει. Μετά επαναλάβετε τις δραστηριότητες με το τηλέφωνο.

Δοκιμάστε αυτές τις δραστηριότητες με άλλους ομιλητές, άντρες και γυναίκες, για να ενισχύσετε την εμπειρία με διαφορετικούς τύπους φωνών.

Παράδειγμα τηλεφωνικού κώδικα με «ναι / όχι»:

Σ. (συνομιλητής): Παρακαλώ κάλεσα το 6965602;

Χ.(χρήστης): Ναι... σωστά καλέσατε. Είμαι κωφός αλλά μπορώ να χρησιμοποιήσω το τηλέφωνο αν με βοηθήσετε. Θα σας κάνω μερικές ερωτήσεις των οποίων οι απαντήσεις θα είναι ναι ή όχι. Όταν η απάντηση είναι ναι σας παρακαλώ να λέτε ναι, ναι (ή ναι αν έχετε αποφασίσει να χρησιμοποιήσετε αυτό) και όταν η απάντηση είναι όχι θα ήθελα να λέτε όχι (ή όοοοοχι).Καταλάβετε;

Σ.: Ναι, ναι

Χ. : Ωραία. Είστε καλά;

Σ.: Ναι, ναι

X.: Θέλετε να πάμε σινεμά την Κυριακή;
Σ.: Ναι, ναι
X.: Θέλετε να δούμε κωμωδία;
Σ.: Όχι
X.: Θέλετε να δούμε την ταινία στο Κάπιτολ;
Σ.: Ναι, ναι
X.: Σας βολεύει η παράσταση των 4 και 30;
Σ.: Όχι
X.: Στις 6 και 45;
Σ.: Ναι, ναι
X.: Θέλετε να συναντηθούμε για έναν καφέ στις 6;
Σ.: Όχι
X.: Άρα θα συναντηθούμε στις 6 και 30 στο σινεμά;
Σ.: Ναι, ναι
X.: Θα σε δω την Κυριακή τότε. Γεια.

4. Τηλεφωνικές δραστηριότητες κλειστού τύπου

Οι δραστηριότητες κλειστού τύπου συνδυάζουν κατηγορίες αντικειμένων λεξιλογίου με τεχνικές ερωτήσεων. Η εξάσκηση πρέπει να ξεκινά με την αναγνώριση λέξεων σε συγκεκριμένες κατηγορίες και κατόπιν να εμπλέκονται αυτές οι λέξεις σε περισσότερο επικοινωνιακά πλαίσια.

A. Κατηγορίες

Πρέπει να εξασκηθεί ο χρήστης με κατηγορίες λέξεων πρώτα χωρίς το τηλέφωνο και μετά με το τηλέφωνο.

1. Γράψτε μια λίστα 6 λέξεων από κάθε κατηγορία και παρουσιάστε τη στο χρήστη.

Πιθανές κατηγορίες είναι:

- Αριθμοί
- Ώρα
- Ένδυση
- Χρώματα
- Τρόφιμα
- Ποτά
- Ημέρες της εβδομάδας

Προσπαθήστε να συμπεριλάβετε λέξεις με διαφορετικό αριθμό συλλαβών στη λίστα. Π.χ. 2 μονοσύλλαβες, 2 δισύλλαβες, και 2 πολυσύλλαβες. Π.χ. για την κατηγορία χρώματα χρησιμοποιείτε τις λέξεις μπλε, μοβ, άσπρο, μαύρο, κόκκινο, πράσινο.

Δουλέψτε μόνο με μια κατηγορία τη φορά και βεβαιωθείτε ότι ο χρήστης γνωρίζει από ποια κατηγορία θα ακούσει λέξεις. Παρουσιάστε τις λέξεις με τυχαία σειρά. Προχωρήστε στο βήμα 2 όταν ο χρήστης έχει επιτύχει με ποσοστό 90%.

2. Επαναλάβετε το βήμα 1 χρησιμοποιώντας το τηλέφωνο.

3. Μόλις παρουσιάσετε όλες τις κατηγορίες απομακρύνετε τις λίστες των λέξεων από το χρήστη και παρουσιάστε διαφορετικές λέξεις αφού βεβαιωθείτε ότι ο χρήστης γνωρίζει σε ποια κατηγορία ανήκουν οι λέξεις που χρησιμοποιείτε. Αυτό πρέπει να γίνει αρχικά χωρίς και μετά με τηλέφωνο. Ο στόχος είναι επιτυχία σε ποσοστό 90% σε κάθε κατάσταση.

B. Ερωτήσεις που συνδέονται με ένα θέμα

1. Δημιουργείστε ερωτήσεις για εξάσκηση που θα μπορούν να απαντηθούν με λέξεις που ανήκουν στις κατηγορίες που έχει ήδη εξασκηθεί.

Η συζήτηση μπορεί να κατευθυνθεί έτσι ώστε ο χρήστης να έχει κάποιο έλεγχο πάνω στο περιεχόμενό της και να μπορεί να προϋδεαστεί για την απάντηση.

Παράδειγμα συζήτησης πάνω στο θέμα τρόφιμα:

X.: Θέλετε να έρθετε για δείπνο;

Σ.: Ναι, ναι.

X.: Ποιο είναι το αγαπημένο σας κρέας;

Σ.: Κοτόπουλο.

X.: Ποιο κρέας δεν σας αρέσει;

Σ.: Τα λουκάνικα.

X.: Ποιο είναι το αγαπημένο σας λαχανικό;

Σ.: Πατάτες.

X.: Ποιο λαχανικό δεν σας αρέσει;

Σ.: Τα λαχανάκια.

X.: Θα θέλατε μηλόπιτα ή σοκολατένιο κέικ για επιδόρπιο;

Σ.: Μηλόπιτα.

Παράδειγμα συζήτησης πάνω στο θέμα ώρα:

X.: Τι ώρα τελειώνεις τη δουλειά;

Σ.: Έξι και μισή.

X.: Εφτά και μισή;

Σ.: Όχι.

X.: Έξι και μισή;

Σ.: Ναι, ναι.

X.: Θα έρθετε στις 7;

Σ.: Ναι, ναι.

X.: Θα σε δω τότε. Γεια.

5. Τηλεφωνικές δραστηριότητες ανοιχτού τύπου

Πριν ασχοληθείτε με ανοιχτού τύπου τηλεφωνικές συζητήσεις συζητείστε τι προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσει ο χρήστης όταν μιλά στο τηλέφωνο όπως π.χ. ότι κάποιος άλλος μπορεί να απαντήσει στο τηλέφωνο ή να μπει σε αναμονή. Συζητήστε στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε τέτοιες καταστάσεις.

A. Συνηθισμένες φράσεις

Σημειώστε κάποιες συνηθισμένες φράσεις που χρησιμοποιούνται συχνά στις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις. Χρησιμοποιείτε μόνο απλές προτάσεις στην αρχή. Κάντε εξάσκηση με αυτές στην αρχή χωρίς τηλέφωνο και όταν ο χρήστης επιτυγχάνει σε ποσοστό 90% επαναλάβετε με το τηλέφωνο.

B. Συζήτηση με συγκεκριμένο θέμα

1. Επιλέξτε θέματα που μπορούν να συζητηθούν στο τηλέφωνο όπως:

- Ο καιρός
 - Η οικογένεια
 - Οι έξοδοι
2. Γράψτε πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στη συζήτηση.
 3. Κάντε εξάσκηση στην αρχή χωρίς τηλέφωνο και όταν επιτυγχάνει σε ποσοστό 90% επαναλάβετε με το τηλέφωνο.
 4. Μιλήστε για τη συζήτηση με το χρήστη εστιάζοντας στους τύπους ερωτήσεων και απαντήσεων που χρησιμοποιούνται, τι τις κάνει δύσκολες και τι εύκολες.
 5. Επαναλάβετε τις συζητήσεις αυτές με κάποιον άλλο όταν ο χρήστης αποκτήσει αυτοπεποίθηση.

Γ. Γενική τηλεφωνική χρήση

1. Εξασκηθείτε στο να κλείνει ο χρήστης ραντεβού σε διάφορες καταστάσεις π.χ. στο κομμωτήριο, στο γιατρό κλπ.
2. Κάντε ερωτήσεις για τιμές π.χ. για ταξίδια, για κάτι που έχει δει σε ένα φυλλάδιο.
3. Καλέστε συγγενείς και φίλους.
4. Καλέστε κάποιον λιγότερο οικείο.

Δημιουργήστε μια λίστα με καταστάσεις στις οποίες ο χρήστης θα ήθελε να μπορούσε να ανταποκριθεί στο τηλέφωνο και ενθαρρύνετέ τον να τις δοκιμάσει σε πραγματικές συνθήκες. Παρέχετε επανατροφοδότηση πάνω στους τρόπους οι οποίοι θα βελτίωναν την επίδοσή του αν συναντούσε δυσκολίες π.χ. μέσα από παιχνίδι ρόλων.

Ο σημαντικότερος παράγοντας που απαιτείται για την επιτυχία του χρήστη είναι η αυτοπεποίθηση, για αυτό είναι σημαντικό να συμμετέχει σε αυτές τις δραστηριότητες με το δικό του ρυθμό προκειμένου να προετοιμαστεί για να συμμετέχει σε πιο δύσκολες δραστηριότητες.

ΕΠΙΠΕΔΟ Α

Ανίχνευση και διάκριση

Στόχοι του χρήστη

Ο χρήστης θα:

1. ανιχνεύσει την παρουσία ή την απουσία ήχου,
2. διακρίνει ανάμεσα σε εμφανώς διαφορετικά υπερτεμαχιακά στοιχεία της ομιλίας,
3. διακρίνει ανάμεσα σε ζευγάρια λέξεων ή προτάσεων που διαφέρουν σημαντικά στις πληροφορίες των δευτέρων αρμονικών.

1. Ανίχνευση του ήχου

Οι άνθρωποι που είναι κωφοί για αρκετό χρόνο μπορεί να χάσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται αυθόρμητα στους ήχους καθώς έχουν συνηθίσει να χρησιμοποιούν οπτικές ή απτικές νύξεις (π.χ. χτύπημα στον ώμο). Ο χρήστης μπορεί να χρειαστεί να μάθει να αναγνωρίζει αν υπάρχει ή όχι ήχος κατευθύνοντας την προσοχή του στο ερέθισμα κάθε φορά που αυτό παρουσιάζεται. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί στην ψυχοφυσική.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης και άλλες στιγμές στη θεραπεία ή στο σπίτι, τραβήξτε την προσοχή του χρήστη σε τυχαίους ήχους όπως κάποιος που βήχει, το χτύπημα της πόρτας, το κουδούνισμα του τηλεφώνου κλπ. Ενθαρρύνετε την οικογένεια να κάνει το ίδιο. Αυτό σημαίνει ότι αν υπάρχει ένας ήχος στο σπίτι και ο χρήστης δε δηλώνει ότι τον ακούει, ένας συγγενής ή φίλος πρέπει με οπτικές ή απτικές νύξεις να στρέψει το χρήστη στην ηχητική πηγή.

Όταν ο χρήστης δείξει ότι ανιχνεύει τον ήχο, παρέχετε ενθάρρυνση επιβεβαιώνοντας ότι άκουσαν πραγματικά τον ήχο.

“Ναι και εγώ άκουσα την πόρτα που χτύπησε.”

Σταδιακά προσπαθήστε να μειώσετε τις οπτικές και απτικές νύξεις για την ανίχνευση του ήχου.

ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΤΕ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΕ ΤΟ ΧΡΗΣΤΗ ΣΤΟ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΑ ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΡΑΒΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΟΠΤΙΚΕΣ Η ΑΠΤΙΚΕΣ ΝΥΞΕΙΣ

Διαδικασία

- α) Βάλτε το χρήστη να συμμετάσχει σε μια δραστηριότητα όπως η ανάγνωση ή η γραφή και μετά παρουσιάστε έναν ήχο χωρίς να το περιμένει. Μπορεί να πρέπει να αρχίσετε ενώ βρίσκεστε πολύ κοντά στο χρήστη. Ο χρήστης δεν απαιτείται να αναγνωρίσει το ερέθισμα απλά να ανιχνεύσει την παρουσία του ήχου.
- β) Βάλτε ξανά το χρήστη να συμμετέχει σε μια δραστηριότητα. Προφέρετε το όνομά του και αν δεν ανταποκριθεί επαναλάβετε το. Αν δεν υπάρξει ξανά ανταπόκριση επαναλάβετε το όνομα του χρήστη και αμέσως χτυπήστε τον στον ώμο.
- γ) Παρουσιάστε στο χρήστη μια λίστα με ήχους του περιβάλλοντος. Ο χρήστης πρέπει απλά να τσεκάρει τους ήχους καθώς τους ακούει ενώ αργότερα πρέπει να δοκιμάσει να καταγράψει τις διαφορές ανάμεσα στους ήχους π.χ. αν οι ήχοι είναι χαμηλοί ή ψηλοί, δυνατοί ή σιγανοί, διαρκείς ή διακεκομμένοι.

ΛΙΣΤΑ ΗΧΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Να γίνει καταγραφή των ήχων που ακούστηκαν, η ημερομηνία που ακούστηκαν και μια σύντομη περιγραφή τους.

ΗΧΟΙ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. ΗΧΟΙ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ		
Γυναικεία ομιλία		
Ανδρική ομιλία		
Παιδική ομιλία		
Βήξιμο		
Γέλιο		
Χειροκρότημα		
Χτύπημα δαχτύλων		
Μωρό που κλαίει		
Μωρό που γελάει		
Φτέρνισμα		
Μουρμούρισμα		
Τραγούδι		
(Άλλοι ήχοι)		
2. ΗΧΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ		
ΚΟΥΖΙΝΑ		
Βήματα του χρήστη		
Βήματα των άλλων		
Τρεχούμενο νερό στο νεροχύτη		

Πιάτα στο νεροχύτη		
Νερό που αδειάζει από το νεροχύτη		
Γεμίζοντας ένα ποτήρι με νερό		
Βρύση που στάζει		
Νερό που βράζει		
Άνοιγμα και κλείσιμο ντουλαπιού		
Άνοιγμα και κλείσιμο της πόρτας του φούρνου		
Άνοιγμα και κλείσιμο της πόρτας του ψυγείου		
Βάζοντας ένα τηγάνι στο ντουλάπι		
Βάζοντας μαχαιροπήρουνα στο συρτάρι		
Βάζοντας μαχαιροπήρουνα στο νεροχύτη		
Βάζοντας μαχαιροπήρουνα στο τραπέζι		
Ανακατεύοντας φαγητό σε τηγάνι με μεταλλικό κουτάλι		
Ανακατεύοντας φαγητό σε τηγάνι με ξύλινο κουτάλι		
Ανακατεύοντας ζάχαρη σε φλιτζάνι		
Φαγητό που τηγανίζεται		
Κόβοντας λαχανικά		
Σπάζοντας ένα αυγό		
Κουδούνι του φούρνου		
Μπλέντερ		
Ήχος του ψυγείου		
ΜΠΑΝΙΟ		
Νερό που γεμίζει την μπανιέρα		

Νερό που γεμίζει το νιπτήρα		
Ήχος του ντουζ		
Βούρτσισμα δοντιών		
ΤΟΥΑΛΕΤΑ		
Καζανάκι που αδειάζει		
Καζανάκι που γεμίζει		
ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑ		
Ευπνητήρι		
Ρολόι που χτυπάει		
Φερμουάρ		
Άνοιγμα και κλείσιμο συρταριού		
ΣΑΛΟΝΙ		
Τηλεόραση ομιλία		
Τηλεόραση μουσική		
Τηλεόραση άλλοι ήχοι		
Ραδιόφωνο ομιλία		
Ραδιόφωνο Μουσική		
Κασετόφωνο		
Γυρίζοντας τις σελίδες ενός βιβλίου		
Γυρίζοντας τις σελίδες μιας εφημερίδας		
Χτύπημα στην πόρτα		
Κουδούνι πόρτας		
Άνοιγμα παραθύρου		
Αυτοκίνητο που περνάει από έξω		
Τηλέφωνο που κουδουνίζει		
Ηλεκτρική σκούπα		

ΗΧΟΙ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ		
Τηλέφωνο που κουδουνίζει		
Ήχος κλήσης		
Ήχος που κάνει το τηλέφωνο όταν παίρνουμε τους αριθμούς		
Κουδούνισμα		
Ήχος κατειλημμένου		
Ακουστικό που σηκώθηκε από την άλλη πλευρά		
Φωνή στο τηλέφωνο		
Ηχογραφημένα μηνύματα (ώρα, πληροφορίες)		
(Άλλοι ήχοι)		
3. ΗΧΟΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ		
ΓΕΝΙΚΟΙ		
Ήχοι κίνησης		
Αυτοκίνητο που πλησιάζει		
Αυτοκίνητο που περνάει		
Μοτοσυκλέτα		
Κόρνα αυτοκινήτου		
Σειρήνα περιπολικού, ασθενοφόρου, πυροσβεστικής		
Μηχανή που κόβει το γκαζόν		
Πριόνισμα		
Χτύπημα με σφυρί		
Ηλεκτρικό τρυπάνι		

Βήματα στο τσιμέντο		
Ομάδα ανθρώπων που μιλάει		
Παιδιά που παίζουν		
Ο άνεμος που σφυρίζει μέσα από τα φύλλα των δέντρων		
Ψιλόβροχο		
Δυνατή βροχή		
ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ Η ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ		
Φλιτζάνια και πιατάκια που κροταλίζουν		
Ανακατεύοντας ζάχαρη μέσα σε ένα φλιτζάνι		
Μουσική		
Άλλοι άνθρωποι που συζητούν		
ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ		
Ήχος που κάνει η ταμειακή μηχανή		
Καροτσάκι		
Τενεκεδάκια, μπουκάλια, αντικείμενα που κροταλίζουν στο καρότσι		
Άλλοι άνθρωποι που συζητούν		
ΣΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ		
Πόρτα αυτοκινήτου που ανοίγει και κλείνει		
Πόρτα αυτοκινήτου που κλείνει με βρόντο		
Μηχανή αυτοκινήτου		
Αλλαγή ταχύτητας		
Ήχος φρένων		
Ραδιόφωνο αυτοκινήτου		
Κόρνα		

Υαλοκαθαριστήρες σε αργή κίνηση		
σε γρήγορη κίνηση		
Φορτηγό που περνάει		
Σειρήνα		
ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ		
Ψαλμωδία		
Εκκλησιαστικό όργανο και άλλα μουσικά όργανα		
Κήρυγμα ιερέα		
Άνθρωποι που μιλούν έξω από την εκκλησία		
ΣΤΟ ΤΡΕΝΟ		
Ανακοίνωση από τα μεγάφωνα		
Τρένο που κινείται		
Τρένο που φρενάρει		
Τρένο που κόβει ταχύτητα		
ΗΧΟΙ ΖΩΩΝ		
Σκύλος που γαβγίζει		
Γάτα που νιαουρίζει		
Πουλιά που κελαηδούν		
(Άλλοι ήχοι)		

2. Διάκριση ως προς το μήκος της λέξης

Στόχος

Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι ο χρήστης να αναγνωρίσει τον αριθμό των συλλαβών που ακούει σε μία λέξη. Δεν χρειάζεται να αναγνωρίσει τη λέξη.

Διαδικασία

- α) Δύο λέξεις με διαφορετικό μήκος πρέπει να επιλεγούν.
Ξεκινήστε με λέξεις που έχουν από 5 συλλαβές και πάνω και συγκρίνετέ τις με λέξεις που έχουν μια συλλαβή π.χ. τηλεσκόπιο, τη
Ο αριθμός της διαφοράς των συλλαβών ανάμεσα στις δυο λέξεις πρέπει να μειώνεται σταδιακά π.χ. 1-4, 2-5, 1-3, 2-4, 3-5, 1-2, 2-3, 3-4, 4-5
- β) Ο χρήστης πρέπει να έχει ένα αντίγραφο από τις λίστες με τις λέξεις και να εξοικειώνεται με αυτό που μπορεί να ακούσει.
- γ) Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις δυο λέξεις μόνο ακουστικά στο χρήστη. Οι λέξεις που παρουσιάζονται πρέπει να είναι ίδιες ή διαφορετικές π.χ. τη, τη (ίδιες) τηλεσκόπιο-τηλεσκόπιο (ίδιες) τη-τηλεσκόπιο (διαφορετικές)
- δ) Ο χρήστης πρέπει να απαντήσει λέγοντας είναι ίδιες ή διαφορετικές. Δεν χρειάζεται να αναγνωρίσει τη λέξη.
- ε) Όταν ο χρήστης επιτύχει σε ποσοστό 90% με τις λέξεις μιας λίστας, οι λέξεις μπορεί να παρουσιαστούν ξανά και ο χρήστης θα πρέπει να αναγνωρίσει τις λέξεις που άκουσε χρησιμοποιώντας τη λίστα των λέξεων σαν οδηγό.

3. Διάκριση του μεγέθους των λέξεων με συνοδευτική φράση

Στόχος

Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι ο χρήστης να αναγνωρίσει τον αριθμό των λέξεων σε μια φράση που βρίσκεται σε μια κοινή πρόταση. Ο χρήστης δεν χρειάζεται να κατανοήσει ή να αναγνωρίσει την πρόταση αρχικά.

Διαδικασία

- α) Δυο προτάσεις που διαφέρουν μερικώς πρέπει να επιλεγούν π.χ. “είναι εύκολο”, “είναι πανεύκολο”.
Όπως με τη δραστηριότητα με τη διάκριση ως προς το μήκος των λέξεων, ο αριθμός των συλλαβών πρέπει να διαφέρει όλο και λιγότερο μέχρι ο χρήστης να πρέπει να διακρίνει ανάμεσα σε προτάσεις που διαφέρουν μεταξύ τους ως προς μια συλλαβή.
- β) Παρουσιάστε τις προτάσεις έτσι ώστε να είναι ή ίδιες ή διαφορετικές:
Είναι καλό - είναι καλό (το ίδιο)
Είναι κακό - είναι κακό (το ίδιο)
Είναι καλό - είναι κακό (διαφορετικό)

- γ) Αν ο χρήστης δεν μπορεί να διακρίνει αν είναι ίδιες ή διαφορετικές, επαναλάβετε το βήμα β αλλά τυχαιοποιείστε τη σειρά της παρουσίασης. Δοκιμάστε αυτή τη δραστηριότητα 4 φορές αλλάζοντας τη σειρά της παρουσίασης.
- δ) Συνεχίστε μέχρι ο χρήστης να επιτύχει σε ποσοστό 90% στη λίστα των προτάσεων.
- ε) Όταν μπορεί να διακρίνει αν οι προτάσεις είναι ίδιες ή διαφορετικές, επαναλάβετε τη δραστηριότητα ζητώντας όμως από το χρήστη να επαναλάβει τις προτάσεις που άκουσε χρησιμοποιώντας τη λίστα των προτάσεων σαν οδηγό.

4. Διάκριση λέξεων και προτάσεων που διαφέρουν πολύ ως προς τη χροιά

Στόχος

Σε αυτές τις δραστηριότητες τα αντικείμενα έχουν το ίδιο μήκος αλλά διαφέρουν ως προς τη χροιά των φωνημάτων. Αυτό σημαίνει ότι η μια λίστα θα περιέχει λέξεις υψηλών συχνοτήτων και προτάσεις, ενώ η άλλη υλικό χαμηλών συχνοτήτων. Για αυτό ο στόχος της δραστηριότητας είναι να διακρίνει ο χρήστης ανάμεσα σε πληροφορίες χαμηλών και υψηλών συχνοτήτων.

Διαδικασία

- α) Ο χρήστης θα ακούσει είτε δυο λέξεις είτε δυο προτάσεις που είναι ίδιες ή διαφορετικές με τη διαδικασία που περιγράφηκε προηγουμένως.
- β) Τυχαιοποιείστε τη σειρά που τα ζευγάρια των προτάσεων παρουσιάζονται. Αν ο χρήστης δεν μπορεί να διακρίνει αν ήταν ίδιες ή διαφορετικές επαναλάβετε τις προτάσεις τυχαιοποιώντας τη σειρά παρουσίασης. Δοκιμάστε αυτό 4 φορές ποικίλλοντας τη σειρά παρουσίασης πριν τροποποιήσετε τη δραστηριότητα.
- γ) Συνεχίστε μέχρι ο χρήστης να επιτυγχάνει στη δραστηριότητα σε ποσοστό 90% στη λίστα των προτάσεων.
- δ) Αν μπορεί να διακρίνει αν είναι ίδιες ή διαφορετικές, επαναλάβετε τη δραστηριότητα ζητώντας από το χρήστη να επαναλάβει τις προτάσεις που άκουσε χρησιμοποιώντας τη λίστα των προτάσεων σαν οδηγό.

5. Διάκριση φωνηέντων που διαφέρουν πολύ ως προς τη χροιά μέσα σε λέξεις

Στόχος

Ο χρήστης θα χρησιμοποιήσει πληροφορίες από τα φωνήεντα για να διακρίνει ανάμεσα σε δυο λέξεις που ξεκινούν και τελειώνουν με το ίδιο σύμφωνο.

Διαδικασία

- α) Ο χρήστης θα ακούσει δυο λέξεις που είναι είτε ίδιες ή διαφορετικές ακολουθώντας τη διαδικασία που περιγράφηκε προηγουμένως.

- β) Τυχαιοποιείστε τη σειρά παρουσίασης των ζευγαριών των λέξεων. Αν ο χρήστης δεν μπορεί να διακρίνει αν είναι οι ίδιες ή διαφορετικές επαναλάβετε τις λέξεις αλλά τυχαιοποιείστε τη σειρά παρουσίασης. Δοκιμάστε 4 φορές ποικίλλοντας τη σειρά παρουσίασης πριν τροποποιήσετε τη δραστηριότητα.
- γ) Συνεχίστε μέχρι ο χρήστης να επιτύχει στη δραστηριότητα σε ποσοστό 90% στις λίστες των λέξεων.
- δ) Όταν ο χρήστης μπορεί να διακρίνει αν οι λέξεις είναι ίδιες ή διαφορετικές επαναλάβετε τη δραστηριότητα ζητώντας από το χρήστη να επαναλάβει τις λέξεις που άκουσε χρησιμοποιώντας τη λίστα των λέξεων σαν οδηγό.

6. Διάκριση μοτίβων σε προτάσεις

Στόχος

Οι πληροφορίες φάσματος συχνοτήτων πρέπει να είναι παρόμοιες σε αυτές τις δραστηριότητες, όμως η διάταξη των λέξεων μέσα στις προτάσεις πρέπει να διαφέρει, έτσι ώστε ο χρήστης να παρατηρεί τις διαφορές στο μοτίβο των προτάσεων.

Διαδικασία

Ακολουθήστε τα βήματα των προηγούμενων δραστηριοτήτων. Το υλικό πρέπει να έχει παρόμοιο μήκος και περιεχόμενο ως προς τις συχνότητες αλλά να διαφέρει ως προς την κατανομή των συχνοτήτων μέσα στις προτάσεις.

9. ΕΠΙΠΕΔΟ Β

Διάκριση και ταύτιση

Στόχοι

Ο χρήστης πρέπει να:

1. ταυτίζει λέξεις, φράσεις και προτάσεις με ποικίλα μήκη,
2. ταυτίζει λέξεις, φράσεις και προτάσεις που διαφέρουν σημαντικά ως προς τη δεύτερη αρμονική,
3. ταυτίζει μελωδικά μοτίβα που υψώνονται ή χαμηλώνουν.

1. Αναγνώριση μεγέθους της λέξης

Στόχος

Ο στόχος της δραστηριότητας είναι να αναγνωρίσει μια λέξη στόχο από μια σειρά επιλογών. Ο αριθμός των πιθανών επιλογών πρέπει να αυξηθεί καθώς και η ομοιότητα ανάμεσα στις λέξεις όταν οι ικανότητες του χρήστη βελτιώνονται.

Διαδικασία

α) Παρουσιάζονται λίστες λέξεων στο χρήστη. Στην αρχή μόνο δυο λίστες λέξεων πρέπει να παρουσιαστούν οι οποίες θα διαφέρουν ως προς τουλάχιστον δυο συλλαβές. Νέες λίστες λέξεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν ο χρήστης επιτυγχάνει στη δραστηριότητα σε ποσοστό 90%.

Παράδειγμα:

Αριθμός από λίστες που χρησιμοποιούνται	Αριθμός από λίστες όταν η επιτυχία είναι < 90%	Αριθμός από λίστες όταν η επιτυχία είναι > 90%
2	2	3
3	3	4
4	4	5
5	5	Πήγαινε στην επόμενη δραστηριότητα

β) Τόσο ο θεραπευτής όσο και ο χρήστης πρέπει να έχουν από μια λίστα λέξεων. Ο θεραπευτής διαβάζει τις λέξεις μια - μια και ζητά από τη χρήστη να δείξει ή να επαναλάβει ποια λέξη άκουσε προκειμένου να διαπιστωθεί ότι οι λέξεις αυτές του είναι οικείες.

γ) Μόλις ο χρήστης επιδείξει ότι κατανοεί τις λέξεις ξεκινήστε από την πρώτη λέξη με τυχαία σειρά. Ο χρήστης πρέπει να υποδείξει δείχνοντας τη λέξη στο φύλλο απαντήσεων που έχει μπροστά του ή επαναλαμβάνοντας τη λέξη που άκουσε.

δ) Περάστε στο επόμενο αντικείμενο και συνεχίστε μέχρι να παρουσιάσετε όλα τα

ερεθίσματα. Επαναλάβετε τη δραστηριότητα μέχρι να επιτύχει ο χρήστης ποσοστό 90% και χρησιμοποιείτε τον πίνακα σαν οδηγό για το επόμενο ερέθισμα που θα παρουσιάσετε.

2. Ταύτιση προτάσεων που διαφέρουν σημαντικά ως προς τη χροιά

Στόχος

Ο στόχος της δραστηριότητας είναι ο χρήστης να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από δυο επιλογές που έχει μπροστά του χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες της χροιάς των λέξεων κάθε πρότασης. Η μια πρόταση θα έχει κυρίως υψηλών συχνοτήτων σύμφωνα ενώ η άλλη θα έχει κυρίως χαμηλών συχνοτήτων σύμφωνα.

Παράδειγμα:

Σε ζητώ συχνά (υψηλής συχνότητας)
Ο μπαμπάς λείπει πολύ (χαμηλής συχνότητας)

Διαδικασία

- α) Παρουσιάστε μια από τις δυο προτάσεις στο χρήστη μόνο ακουστικά. Ο χρήστης πρέπει να έχει μπροστά του ένα φύλλο απαντήσεων.
- β) Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από τις δυο που έχει στο φύλλο απαντήσεων.
- γ) Η δραστηριότητα πρέπει να παρουσιαστεί τρεις φορές ή μέχρι ο χρήστης να επιτύχει σε ποσοστό 90% ποικίλλοντας τη σειρά παρουσίασης.

3. Ταύτιση ως προς το μήκος της φράσης

Στόχος

Σε αυτή τη δραστηριότητα ο χρήστης πρέπει να αναγνωρίσει ποια από τις τρεις προτάσεις άκουσε. Οι προτάσεις διαφέρουν ως προς το μήκος της φράσης που βρίσκεται στην αρχή ή στο τέλος.

Για παράδειγμα:

Το παιχνίδι είναι εδώ
Το παιχνίδι είναι αύριο
Το παιχνίδι είναι το απόγευμα

Ο αδερφός μου κάνει διακοπές αυτή την εβδομάδα
Κάνω διακοπές αυτή την εβδομάδα
Η μαμά μου και ο μπαμπάς μου κάνουν διακοπές αυτή την εβδομάδα

Διαδικασία

- α) Ο χρήστης πρέπει να έχει στη διάθεσή του το φύλλο απαντήσεων με τις προτάσεις που διαφέρουν ως προς την τελική φράση. Παρουσιάστε μια από τις τρεις προτάσεις.
- β) Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει τη φράση που άκουσε στο τέλος της πρότασης με μια από τις τρεις επιλογές που έχει μπροστά του.
- γ) Επαναλάβετε τη δραστηριότητα τρεις φορές ή μέχρι ο χρήστης να επιτυγχάνει σε ποσοστό 90% ποικίλλοντας τη σειρά παρουσίασης.
- δ) Παρουσιάστε τις προτάσεις που διαφέρουν ως προς τη φράση στην αρχή. Επαναλάβετε τα βήματα 2 και 3 χρησιμοποιώντας αυτό το υλικό.

4. Ταύτιση ως προς το μήκος της πρότασης, μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και πολυσύλλαβες

Στόχος

Υπάρχουν τρία μέρη σε αυτή τη δραστηριότητα. Το πρώτο μέρος όλων των προτάσεων περιέχει μόνο μονοσύλλαβες λέξεις. Το δεύτερο μέρος όλων των προτάσεων θα περιέχει είτε μονοσύλλαβες είτε δισύλλαβες λέξεις. Το τελικό μέρος όλων των προτάσεων θα περιέχει μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και πολυσύλλαβες λέξεις.

A) Μονοσύλλαβες λέξεις

Οι προτάσεις σε αυτή τη δραστηριότητα περιέχουν μονοσύλλαβες λέξεις αλλά διαφέρουν σε μήκος. Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από τέσσερις επιλογές που διαφέρουν ως προς το μήκος

Παράδειγμα:

Ποιος και ποιος
Πού ,ποιος και ποια
Ποιοι, πού, πώς και τι
Ποιοι, πού, πώς και με τι

Φροντίστε να χρησιμοποιείτε είτε μόνο καταφάσεις είτε μόνο ερωτήσεις στις συγκρίσεις ώστε να μην μπορεί ο χρήστης να αξιοποιήσει πληροφορίες που προέρχονται από την προσωδία στο τέλος της πρότασης για να αναγνωρίσει την πρόταση.

Διαδικασία

- α) Δώστε στο χρήστη φύλλο απαντήσεων. Παρουσιάστε του μια από τις τέσσερις προτάσεις.
- β) Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από τις τέσσερις που έχει μπροστά του.
- γ) Τυχαιοποιείστε τη σειρά με την οποία παρουσιάζετε τις προτάσεις και επαναλάβετε τη

δραστηριότητα τρεις φορές ή μέχρι να επιτύχει σε ποσοστό 90%.

B) Μονοσύλλαβες και δισύλλαβες λέξεις

Επαναλάβετε όπως για το τμήμα Α αν και οι προτάσεις εδώ θα αποτελούνται από μονοσύλλαβες και δισύλλαβες λέξεις και θα ποικίλουν σε μήκος.

Γ) Μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και πολυσύλλαβες λέξεις

Επαναλάβετε όπως για τα τμήματα Α και Β, αν και οι προτάσεις εδώ θα αποτελούνται από μονοσύλλαβες, δισύλλαβες και πολυσύλλαβες λέξεις και ξανά θα ποικίλουν σε μήκος.

5. Διάκριση ως προς το μήκος των φωνηέντων

Στόχος

Σε αυτή τη δραστηριότητα ο χρήστης θα ακούσει μια πρόταση στην οποία μια από τις λέξεις θα διαφέρει ως προς ένα φωνήεν. Θα έχει μπροστά του και τις δυο πιθανές λέξεις στο φύλλο απαντήσεων και θα πρέπει να υποδείξει ποια άκουσε.

Παράδειγμα:

Μιλούσαν για ποιον
Μιλούσαν για ποια
Μιλούσαν για ποιον/ποια

Διαδικασία

- α) Μια λίστα με δέκα προτάσεις πρέπει να παρουσιάζεται για κάθε δοκιμασία. Μέσα σε αυτές τις προτάσεις θα πρέπει να υπάρχουν δυο πιθανές επιλογές για μια μονοσύλλαβη λέξη όπως φαίνεται και στο παραπάνω παράδειγμα έτσι ώστε οι λέξεις να διαφέρουν μόνο ως προς ένα φωνήεν.
- β) Ο χρήστης πρέπει να έχει μπροστά του ένα φύλλο απαντήσεων με τις προτάσεις ως εξής
Μιλούσαν για ποιον/ποια
- γ) Μια από τις επιλογές πρέπει να παρουσιαστεί και ο χρήστης πρέπει να υποδείξει ποιο φωνήεν άκουσε.
- δ) Επαναλάβετε τις προτάσεις τρεις φορές ποικίλλοντας τις λέξεις που χρησιμοποιούνται σε τυχαιοποιημένη σειρά. Συνεχίστε να επαναλαμβάνετε τη δραστηριότητα μέχρι να επιτευχθεί επιτυχία σε ποσοστό 90%.
- ε) Παρουσιάστε μια λίστα με δέκα νέες προτάσεις που έχουν σχεδιαστεί ακολουθώντας τις οδηγίες που δόθηκαν προηγουμένως. Επαναλάβετε τα βήματα 1-4.

6. Διάκριση ερωτήσεων/καταφάσεων

Στόχος

Ο χρήστης πρέπει να αναγνωρίσει αν άκουσε ερώτηση ή κατάφαση όταν παρουσιάζεται το ερέθισμα. Το υλικό που χρησιμοποιείτε πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να μην είναι μια συγκεκριμένη ερώτηση ή κατάφαση αλλά να μπορεί να είναι και τα δυο.

Διαδικασία

- α) Εξηγήστε με σαφήνεια ότι θα ακούσει μια κατάφαση ή μια ερώτηση. Παρουσιάστε το με αντικείμενα δοκιμαστικά εξηγώντας ότι η διαφορά θα είναι είτε άρση στην προσωδία αν πρόκειται για ερώτηση ή πτώση αν πρόκειται για κατάφαση.
- β) Παρουσιάστε το ερέθισμα χρησιμοποιώντας προσωδία που ξεκάθαρα διαφοροποιεί ανάμεσα σε μια κατάφαση και σε μια ερώτηση. Ίσως χρειαστεί να δοθεί ελαφρώς έμφαση στην αρχή αλλά αυτό πρέπει να γίνει με όσο πιο φυσικό τρόπο γίνεται.
- γ) Μια λίστα με δέκα πρέπει να δοθεί. Αυτό πρέπει να επαναληφθεί δυο ακόμα φορές ποικίλλοντας ερωτήσεις και καταφάσεις.
- δ) Αν ο χρήστης δεν επιτύχει ποσοστό 90% ίσως χρειαστεί να κατασκευάσετε και νέες λίστες για εξάσκηση και να επαναλάβετε τα βήματα 1-3.

10. ΕΠΙΠΕΔΟ Γ

Ταύτιση και αναγνώριση

Στόχοι

Ο χρήστης πρέπει να:

1. ταυτίζει προτάσεις με διαφορετικά μοτίβα τονισμού,
2. ταυτίζει τονισμένες λέξεις μέσα σε προτάσεις,
3. ταυτίζει λέξεις και προτάσεις,
4. χρησιμοποιεί νύξεις και πληροφορίες σχετικές με το θέμα για να βοηθηθεί στην αναγνώριση των προτάσεων.

1. Ταύτιση προτάσεων με κριτήριο το μοτίβο τονισμού

Στόχος

Ο χρήστης πρέπει αξιολογώντας αλλαγές στο εύρος και στη διάρκεια να ταυτίζει διαφορές σε προτάσεις που οφείλονται σε αλλαγές στα μοτίβα τονισμού.

Διαδικασία

α) Τέσσερις προτάσεις ίδιου μήκους αλλά με διαφορετικό τονισμό πρέπει να παρουσιαστούν στο χρήστη.

Παράδειγμα:

Θα πάμε στο σινεμά
Θα πάμε για φαγητό
Θα σας επισκεφτούμε αύριο
Θα βγάλουμε πολλές φωτογραφίες

β) Διαβάστε τις προτάσεις και ζητήστε από το χρήστη να συνοδεύει τον τονισμό με το χέρι του καθώς εσείς διαβάζετε.

γ) Παρουσιάστε μια από τις τέσσερις προτάσεις τυχαία. Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από αυτές που έχει μπροστά του στο φύλλο απαντήσεων.

Ίσως χρειαστεί να δώσετε έμφαση στις λέξεις αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολία με τη δραστηριότητα μέχρι να αρχίσει να επιτυγχάνει. Μόλις αρχίσει και επιτυγχάνει στη δραστηριότητα παρουσιάστε τις προτάσεις με πιο φυσικό τρόπο.

δ) Μόλις ο χρήστης επιτύχει σε ποσοστό 90%, παρουσιάστε άλλα τρία σετ τεσσάρων προτάσεων.

2. Ταύτιση της λέξης που προφέρεται με έμφαση

Στόχος

Ο στόχος της δραστηριότητας είναι να ταυτίσει ο χρήστης τη λέξη που προφέρεται με έμφαση με μια από τις λέξεις που έχει στο φύλλο απαντήσεων.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε την πρόταση στο χρήστη και εξηγήστε πώς μπορεί να ακούγονται οι διαφορετικές λέξεις αν η έμφαση δοθεί σε αυτές αλλάζοντας τη σημασία της πρότασης.

Παράδειγμα:

ΘΕΛΩ να πάω σινεμά
Θέλω ΝΑ ΠΑΩ σινεμά
Θέλω να πάω ΣΙΝΕΜΑ

β) Δώστε στο χρήστη ένα αντίγραφο δέκα προτάσεων. Παρουσιάστε τις προτάσεις τονίζοντας μια λέξη σε κάθε πρόταση. Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει τη λέξη που ειπώθηκε με έμφαση με μια από τις λέξεις των προτάσεων που έχει μπροστά του.

γ) Παρουσιάστε τις υπόλοιπες προτάσεις στη λίστα ξανά τονίζοντας μια από τις λέξεις κάθε φορά.

δ) Επαναλάβετε τη δραστηριότητα με τις ίδιες προτάσεις αλλάζοντας τη λέξη που προφέρεται με έμφαση κάθε φορά

3. Ταύτιση προτάσεων, προτάσεις κλειστού τύπου ίδιου μήκους

Στόχος

Ο χρήστης πρέπει να ταυτίσει προτάσεις ίδιου μήκους χωρίς τη βοήθεια υπερεμαχικών στοιχείων.

Διαδικασία

α) Δώστε στο χρήστη πέντε προτάσεις ίδιου μήκους και με παρόμοιο μοτίβο τονισμού.

β) Παρουσιάστε μια από τις προτάσεις από τη λίστα. Ζητήστε από το χρήστη να ταυτίσει την πρόταση που άκουσε με μια από αυτές που έχει μπροστά του.

γ) Επαναλάβετε τη διαδικασία ποικίλλοντας τη σειρά με την οποία παρουσιάζονται οι προτάσεις.

δ) Όταν ο χρήστης επιτυγχάνει σε ποσοστό 90% παρουσιάστε ένα νέο σετ πέντε προτάσεων. Πρέπει να τυχαιοποιείται η σειρά παρουσίασης και των πέντε σετ των πέντε προτάσεων κάθε φορά που αυτό είναι δυνατό.

4. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, θέμα - στόχος και λέξεις κλειδιά

Στόχος

Ο χρήστης πρέπει να αναγνωρίσει προτάσεις ενώ γνωρίζει το θέμα της πρότασης και μια από τις λέξεις που την αποτελούν.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε το θέμα στο χρήστη και εξηγήστε του ότι θα ακούσει δέκα καταφάσεις ή ερωτήσεις που αφορούν σε αυτό το θέμα. Μια λέξη από κάθε πρόταση θα παρουσιάζεται και με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης και μετά θα παρουσιάζεται χωρίς χειλεοανάγνωση.

Παράδειγμα με θέμα τηλεόραση:

Τι ΒΛΕΠΕΙΣ; (2)

Βάλε τις ΕΙΔΗΣΕΙΣ (3)

Σιχάθηκα τις ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ (3)

Έχει μια καλή ΤΑΙΝΙΑ απόψε (5)

Μου αρέσει να βλέπω ΑΘΛΗΤΙΚΑ στην τηλεόραση(7)

Ποιος ήταν ο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ αυτής της ταινίας; (7)

Σβήσε την τηλεόραση πριν πας για ΥΠΝΟ(7)

Έμεινα ως ΑΡΓΑ για να δω μια ταινία (8)

Έχεις ΒΙΝΤΕΟ; (2)

Τι ΩΡΑ θα προβληθεί η ταινία; (6)

β) Αν ο χρήστης δεν μπορεί να επαναλάβει την πρόταση πείτε του τον αριθμό των λέξεων που αποτελούν την πρόταση όπως υποδεικνύεται στις παρενθέσεις.

γ) Αν εξακολουθεί ο χρήστης να δυσκολεύεται παρουσιάστε άλλη μια λέξη της πρότασης με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης.

δ) Όταν όλες οι προτάσεις αυτού του θέματος έχουν επαναληφθεί σωστά, παρουσιάστε ένα ακόμα θέμα. Πιθανά θέματα περιλαμβάνουν βιβλία, ρούχα, εποχές, επαγγέλματα

5. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις από φράσεις κλειδιά

Στόχος

Ο χρήστης θα επαναλαμβάνει προτάσεις με φράσεις κλειδιά με τις οποίες έχουν εξοικειωθεί. Οι δραστηριότητες θα ποικίλλουν ανάλογα με τη θέση της φράσης στην πρόταση.

A) Φράση στην αρχή της πρότασης

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε τη φράση κλειδί στο χρήστη με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης και εξηγήστε του ότι αυτή η φράση θα υπάρχει σε πέντε διαφορετικές προτάσεις

Παράδειγμα: “Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ...”

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, πολλοί άνθρωποι πηγαίνουν διακοπές.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, οι μαθητές πηγαίνουν διακοπές.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, οι παραλίες είναι γεμάτες κόσμο.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ο καιρός είναι πολύ θερμός.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, υπάρχει ξηρασία.

- β) Παρουσιάστε τις προτάσεις παρέχοντας τη βοήθεια χειλεοανάγνωσης για τη φράση κλειδί και αφαιρώντας την για την υπόλοιπη πρόταση.
- γ) Αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολία μετά από πολλές προσπάθειες παρουσιάστε άλλη μια λέξη με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης.
- δ) Αφού ο χρήστης επαναλάβει σωστά την πρόταση αφήστε τον να ακούσει όλη την πρόταση χωρίς τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης. Όταν ο χρήστης επιτυγχάνει σε ποσοστό 90% προχωρήστε στην επόμενη ομάδα προτάσεων.
- ε) Παρουσιάστε δυο ακόμα σετ προτάσεων που παρέχουν νύξεις μήκους φράσης.

Β) Φράση στη μέση της πρότασης

Ακολουθήστε τα βήματα 1-5 όπως περιγράφονται παραπάνω ενώ αυτή τη φορά οι προτάσεις-ερέθισμα θα πρέπει να έχουν κοινή τη φράση στη μέση της πρότασης.

Παράδειγμα: “... είναι το αγαπημένο μου ...”

Το μπλε είναι το αγαπημένο μου χρώμα.
Η σοκολάτα είναι το αγαπημένο μου επιδόρπιο.
Η φράουλα είναι το αγαπημένο μου παγωτό.
Το πρωί είναι το αγαπημένο μου μέρος της ημέρας.
Το ποδόσφαιρο είναι το αγαπημένο μου παιχνίδι.

Γ) Φράση στο τέλος της πρότασης

Ακολουθήστε τα βήματα 1-5 όπως περιγράφηκαν προηγουμένως ενώ τώρα οι προτάσεις θα έχουν την κοινή φράση στο τέλος τους.

Παράδειγμα: “... πριν φύγεις για το σπίτι.”

Τελείωσε τη δουλειά σου πριν φύγεις για το σπίτι.
Τηλεφώνησέ μου πριν φύγεις για το σπίτι.
Σταμάτα στο μαγαζί πριν φύγεις για το σπίτι.
Βάλε αυτό στο αυτοκίνητό σου πριν φύγεις για το σπίτι.
Πρέπει να σε δω πριν φύγεις για το σπίτι.

6. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις που προκύπτουν από το θέμα των προτάσεων

Στόχος

Ο χρήστης θα αναγνωρίσει μια πρόταση για της οποίας το θέμα θα έχει ενημερωθεί με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης ενώ οι υπόλοιπες προτάσεις θα του παρουσιαστούν μόνο ακουστικά.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε στο χρήστη μια πρόταση νύξη που αφορά σε ένα θέμα που θα σχετίζεται με άλλες δέκα προτάσεις. Ο χρήστης πρέπει να έχει μια λίστα με τις πιθανές προτάσεις που μπορεί να ακούσει.

Παράδειγμα με θέμα:

Υπάρχουν αρκετά καλώδια τηλεφώνου κάτω από τη Νέα Υόρκη που αν τεντωθεί μπορεί να καλύψει την απόσταση από τη Γη στην Αφροδίτη.

Η Αφροδίτη απέχει περίπου 26 εκατομμύρια μίλια από τη Γη. Οι τηλεπικοινωνίες παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στις επιχειρήσεις και στις εμπορικές δραστηριότητες.

β) Παρουσιάστε μια από τις προτάσεις με τυχαία σειρά μόνο ακουστικά. Ο χρήστης πρέπει να διαλέξει ποια πρόταση άκουσε.

γ) Όταν ο χρήστης επιτυγχάνει σε ποσοστό 90%, παρουσιάστε άλλα δυο σετ με προτάσεις ακολουθώντας τα βήματα 1 και 2.

7. Αναγνώριση σχετικών προτάσεων, νύξεις από το θέμα - στόχο της πρότασης, ανοιχτού τύπου, χειλοανάγνωση

Στόχος

Ο χρήστης θα συμμετέχει σε ανοιχτού τύπου δραστηριότητες ακρόασης σε επίπεδο πρότασης ενώ του έχει δοθεί μόνο μια πρόταση σχετική με το θέμα και καμία οπτική νύξη.

Διαδικασία

Όπως με τη δραστηριότητα 6 μια πρόταση σχετική με το θέμα θα παρουσιαστεί με τη βοήθεια της χειλοανάγνωσης και οι υπόλοιπες δέκα προτάσεις θα παρουσιαστούν μετά χωρίς τη βοήθεια της χειλοανάγνωσης.

α) Παρουσιάστε μια πρόταση σχετική με το θέμα με τη βοήθεια της χειλοανάγνωσης αλλά και γραπτά στο χρήστη.

β) Παρουσιάστε τις προτάσεις με τυχαία σειρά. Ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει την πρόταση.

γ) Αν ο χρήστης συναντήσει δυσκολίες, παρέχετε νύξεις με λέξεις κλειδιά από την πρόταση με τη βοήθεια της χειλοανάγνωσης.

δ) Αν οι δυσκολίες συνεχίζονται, επιστρέψτε στη διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε στη δραστηριότητα 6 όπου γραπτές προτάσεις παρέχονταν στο χρήστη. Πάντα να ξαναπροσπαθείτε αυτή τη δραστηριότητα, χρησιμοποιώντας εναλλακτικές προτάσεις καθώς αυτή η δραστηριότητα είναι ένα σημαντικό βήμα προς το τμήμα Δ και προς ακόμα πιο δύσκολες δραστηριότητες ακρόασης ανοιχτού τύπου.

11. ΕΠΙΠΕΔΟ Δ

Αναγνώριση και κατανόηση

Στόχοι για το χρήστη

1. Να αναγνωρίζει ρέουσα ομιλία.
2. Να ενσωματώνει βοηθητικές στρατηγικές στις καθημερινές επικοινωνιακές συνθήκες.

1. Μαθημένη ομιλία

A) Προτάσεις που συνδέονται νοηματικά

Στόχος

Ο χρήστης θα αναγνωρίσει κοινές φράσεις και προτάσεις που χρησιμοποιούνται σε καθημερινές καταστάσεις. Η νύξη που θα δοθεί αφορά στο θέμα των προτάσεων.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε στο χρήστη τη νύξη με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης και εξηγήστε τους ότι θα ακούσουν πέντε προτάσεις, ερωτήσεις ή φράσεις που μπορούν να ακουστούν κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Παράδειγμα με ερωτήσεις σχετικές με σένα:

Πώς σε λένε;
Πόσο χρονών είσαι;
Είσαι παντρεμένος ή ανύπαντρος;
Πόσα παιδιά έχεις;

Άλλα θέματα μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Ερωτήσεις σχετικές με το σπίτι σου
- Ερωτήσεις για πράγματα που σου αρέσουν
- Φράσεις που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια του δείπνου
- Φράσεις που χρησιμοποιούνται νωρίς το πρωί
- Φράσεις που χρησιμοποιούνται αργά τη νύχτα

β) Παρουσιάστε το ερέθισμα στο χρήστη και αυτός πρέπει να επαναλάβει ότι άκουσε.

γ) Επαναλάβετε το ερέθισμα το πολύ τρεις φορές, αν μετά από αυτές τις επαναλήψεις δεν μπορεί σωστά α επαναλάβει την πρόταση δώστε του λέξεις –κλειδιά από την πρόταση και ξαναδοκιμάστε.

δ) Μόλις ο χρήστης επιτύχει σε ποσοστό 90% σε ένα θέμα προχωρήστε στο επόμενο βήμα και επαναλάβετε τα τρία βήματα.

B) Προτάσεις που δε συνδέονται νοηματικά

Στόχος

Στο χρήστη θα δοθεί η γενική ιδέα ότι θα ακούσει κοινές προτάσεις που χρησιμοποιούνται καθημερινά. Πρέπει να αναγνωρίσει τις προτάσεις που ακούει.

Διαδικασία

α) Εξηγήστε του ότι θα ακούσει κοινές προτάσεις που χρησιμοποιούνται καθημερινά. Παρουσιάστε δέκα προτάσεις σε κάθε σετ.

Παράδειγμα:

Γεια σου, ... (το όνομα του χρήστη)
Πώς είσαι;
Είμαι καλά, σε ευχαριστώ.

β) Χρησιμοποιείτε στρατηγικές όπως στη δραστηριότητα (A) όσο αφορά στον αριθμό των επαναλήψεων και στην υποστήριξη που πρέπει να δώσετε όταν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες με τη δραστηριότητα.

γ) Όταν όλες οι δραστηριότητες σε ένα θέμα έχουν παρουσιαστεί, ξεκινήστε ένα νέο σετ προτάσεων ξανά με τη νύξη ότι θα ακούσει κοινές προτάσεις που χρησιμοποιούνται καθημερινά.

2. Μαθημένες συναφείς προτάσεις

Στόχος

Ο χρήστης θα αναγνωρίσει προτάσεις που συνδέονται με συνηθισμένες καταστάσεις. Θα του εξηγήσετε το θέμα με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης και μετά οι προτάσεις, ερωτήσεις ή φράσεις θα παρουσιαστούν μόνο ακουστικά.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε το θέμα στο χρήστη και μετά παρουσιάστε 1 από τις 5 προτάσεις που αφορούν στο θέμα.

Παράδειγμα στην τράπεζα:

Έχετε λογαριασμό σε αυτό το υποκατάστημα;
Θα θέλατε να ανοίξετε ένα λογαριασμό επιταγών;
Θα κάνετε κατάθεση ή ανάληψη;

Άλλα θέματα μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Στο εστιατόριο
- Στο κρεβάτι
- Πηγαίνοντας στην παραλία
- Στη στάση του λεωφορείου
- Στο γιατρό

β) Ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει την πρόταση και μετά από αυτό θα του παρουσιαστούν και άλλες.

γ) Αν ο χρήστης συναντήσει δυσκολίες ενθαρρύνετέ τον να χρησιμοποιήσει στρατηγικές προκειμένου να επιβεβαιώσει ή να ξεκαθαρίσει την πρόταση.

Παράδειγμα:

Να ζητήσει να επαναλάβετε

Να ζητήσει η πρόταση να ειπωθεί με διαφορετικό τρόπο

Αν ακόμα συναντά δυσκολίες ο χρήστης παρουσιάστε μια λέξη - κλειδί. Προσπαθήστε να μη χρησιμοποιήσετε οπτικές νύξεις εκτός αν είναι απολύτως απαραίτητο.

δ) Όταν όλες οι προτάσεις έχουν παρουσιαστεί περάστε στο επόμενο θέμα.

3. Εύκολες διαδραστικές ιστορίες

Στόχος

Ο χρήστης θα κατανοήσει μια μικρή παράγραφο με πληροφορίες και θα επιδείξει την κατανόησή του απαντώντας σε ερωτήσεις που αφορούν στις πληροφορίες της παραγράφου.

Διαδικασία

α) Διαβάστε την παράγραφο στο χρήστη χωρίς οπτικές νύξεις.

β) Ζητήστε από το χρήστη να σας πει το θέμα της παραγράφου. Αν δεν μπορεί να το κάνει, επαναλάβετε την παράγραφο.

γ) Αν ακόμα δεν μπορεί να πει το θέμα της παραγράφου, παρουσιάστε το θέμα με οπτικές νύξεις και επαναλάβετε την παράγραφο για τρίτη φορά. Αν μπορεί να πει το θέμα προχωρήστε ρωτώντας ερωτήσεις που αφορούν στην παράγραφο.

Παράδειγμα:

Το πρωινό είναι μάλλον το πιο σημαντικό γεύμα της ημέρας. Σου δίνει ενέργεια για να περάσεις την ημέρα σου. Οι περισσότεροι άνθρωποι τρώνε πρωινό στις 7 περίπου η ώρα το πρωί. Μου αρέσουν τα δημητριακά, οι φρυγανιές και ο χυμός για το πρωινό μου. Τις Κυριακές είναι ωραίο να τρώμε πρωινό στο εστιατόριο.

Ερωτήσεις:

Για ποιο θέμα μιλούσα;

Τι ώρα τρως πρωινό;

Σου αρέσει να τρως αυγά για πρωινό;

Τι σου αρέσει να τρως περισσότερο για πρωινό;

Τι ώρα τρώνε οι περισσότεροι άνθρωποι πρωινό;

Τρως ποτέ πρωινό σε εστιατόριο;

Άλλα θέματα μπορεί να περιλαμβάνουν:

Τιμές και πληθωρισμός
Διακοπές
Εργασία
Τηλεόραση
Πολιτική

Ο χρήστης πρέπει να απαντήσει και όχι να επαναλάβει τις ερωτήσεις.

Ενθαρρύνετε το χρήστη να χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες στρατηγικές για να αποκομίσει τις σωστές πληροφορίες, χωρίς να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις κλειδιά ή οπτικές νύξεις.

δ) Όταν ο χρήστης έχει ολοκληρώσει ένα θέμα, προχωρήστε σε ένα διαφορετικό.

4. Προτάσεις συναφείς με ένα θέμα

Στόχος

Ενημερώστε το χρήστη για το θέμα. Ο χρήστης πρέπει να κατανοήσει προτάσεις που συνδέονται με το θέμα. Οι προτάσεις δεν θα συνδέονται άμεσα με μια δεδομένη κατάσταση.

Διαδικασία

α) Παρουσιάστε το θέμα στο χρήστη με τη βοήθεια οπτικών νύξεων.

Παράδειγμα με θέμα την Τηλεόραση:

Τι παρακολουθείς
Βάλε τις ειδήσεις
Έχω σιχαθεί όλες αυτές τις διαφημίσεις
Έχει μια καλή ταινία απόψε

Άλλα θέματα μπορεί να περιλαμβάνουν:

Βιβλία, καιρός, αθλητισμός, κινηματογράφος, τροφή, ένδυση, πολιτική, ταξίδια, εποχές, εργασία, ταχυδρομείο, υγεία, παιδικά τραγούδια, απλά μαθηματικά.

β) Παρουσιάστε 1 από τις 5 προτάσεις στο χρήστη. Ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει την πρόταση.

γ) Αν ο χρήστης αντιμετωπίζει δυσκολίες μετά από τρεις επαναλήψεις της πρότασης, παρουσιάστε μια λέξη κλειδί της πρότασης. Αυτή η λέξη κλειδί θα πρέπει να έχει προκαθοριστεί από το θεραπευτή.

δ) Ενθαρρύνετε τη χρήση στρατηγικών από το χρήστη σε περίπτωση που αντιμετωπίζει δυσκολίες.

- ε) Όταν όλες οι προτάσεις που αφορούν σε ένα θέμα ολοκληρωθούν ξεκινήστε ένα νέο θέμα.

5. Μη συναφείς προτάσεις με λέξεις κλειδιά

Στόχος

Ο χρήστης θα αναγνωρίσει προτάσεις αφού του δοθεί μια λέξη κλειδί. Οι προτάσεις δεν θα αφορούν θέματα συναφή μεταξύ τους.

Διαδικασία

- α) Παρουσιάστε τη λέξη κλειδί στο χρήστη σε γραπτή μορφή και πείτε την πρόταση που συνδέεται με τη λέξη κλειδί. Τονίστε ότι η λέξη κλειδί δεν περιλαμβάνεται στην πρόταση.

Παράδειγμα με θέμα Κοσμήματα:

Είναι τα διαμάντια πολύ ακριβά;

- β) Ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει την πρόταση. Αν αντιμετωπίζει δυσκολία πρέπει να επαναλάβετε την πρόταση. Αν μετά από τρεις επαναλήψεις ο χρήστης δεν μπορεί να επαναλάβει την πρόταση, πείτε μια από τις λέξεις της πρότασης με τη βοήθεια της χειλεοανάγνωσης. Ενθαρρύνετε τη χρήση στρατηγικών.

- γ) Όταν ο χρήστης μπορέσει να παράγει την πρόταση σωστά, παρουσιάστε την επόμενη πρόταση. Ο στόχος είναι η παράγωγή 5-10 προτάσεων ανά συνεδρία.

6. Προτάσεις ανοιχτού τύπου, χωρίς λέξεις κλειδιά, με Υψηλή και χαμηλή προβλεψιμότητα

Στόχος

Ο χρήστης θα επαναλάβει προτάσεις που δε συνδέονται νοηματικά μεταξύ τους. Κάποιες από τις προτάσεις θα είναι προβλέψιμες από το περιεχόμενό τους, δηλαδή ακόμα και αν δεν είναι ο χρήστης σε θέση να αναγνωρίσει μέρος της πρότασης θα μπορεί να μαντέψει το άλλο μέρος. Άλλες προτάσεις θα είναι λιγότερο προβλέψιμες καθώς θα είναι απαραίτητες όλες οι πληροφορίες για την κατανόηση της πρότασης.

Διαδικασία

- α) Εξηγήστε στο χρήστη ότι θα ακούσει 10 προτάσεις που δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους. Κάποιες από τις προτάσεις θα είναι ευκολότερες ως προς την κατανόηση από κάποιες άλλες. Σε μερικές από τις προτάσεις ο χρήστης θα είναι σε θέση να μαντέψει τι άκουσε ακόμα και αν ακούσει μόνο μέρος της πρότασης. Με κάποιες άλλες προτάσεις αυτό θα είναι αδύνατο.

Παράδειγμα:

Έβαλα τα λεφτά μου στην τράπεζα
Είναι άρρωστος για αυτό καλέστε το γιατρό

Και οι δυο προτάσεις είναι πολύ προβλέψιμες τόσο από την αρχική όσο και από την τελική φράση, για αυτό αν ο χρήστης καταφέρει να κατανοήσει μέρος της πρότασης θα μπορέσει να μαντέψει και το υπόλοιπο.

Λιγότερο προβλέψιμες προτάσεις για παράδειγμα:

Ήταν ακόμα σκοτάδι όταν ξύπνησα σήμερα το πρωί
Τα παιδιά μου κάνουν πολύ φασαρία

β) Ο χρήστης πρέπει να επαναλάβει την πρόταση που άκουσε. Αν αντιμετωπίζει δυσκολίες, επαναλάβετε την πρόταση. Ενθαρρύνετε το χρήστη να χρησιμοποιεί στρατηγικές για να εξασφαλίσει περισσότερες πληροφορίες. Αν δεν μπορεί να το κάνει, οι στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιηθούν περιλαμβάνουν:

Την αναφορά του σχετικού θέματος
Την αναφορά μιας συναφούς νύξης
Την αναφορά μιας λέξης κλειδί

γ) Όταν ο χρήστης επαναλάβει σωστά την πρόταση προχωρήστε στις υπόλοιπες προτάσεις.

7. Δύσκολες διαδραστικές ιστορίες

Στόχος

Ο χρήστης θα κατανοήσει πληροφορίες από μια ιστορία και θα επιδείξει την κατανόηση αυτή μέσα από απαντήσεις σε ερωτήσεις που αφορούν στο περιεχόμενο.

Διαδικασία

α) Διαβάστε την ιστορία στο χρήστη εξηγώντας του ότι δε χρειάζεται να επαναλαμβάνει ότι ακούει, απλά να ακούει προσεκτικά. Θα ακούσει 4 ιστορίες. Η πρώτη θα έχει έκταση μια παράγραφο, η δεύτερη δύο παραγράφους, η τρίτη τρεις και η τέταρτη τέσσερις. Αν ο χρήστης δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες, μπορείτε να προχωρήσετε σε μεγαλύτερες ιστορίες.

Παράδειγμα ιστορίας μιας παραγράφου:

Το Μπαλί είναι ένα όμορφο τροπικό νησί. Στα χωριά του διοργανώνονται πολλά φεστιβάλ κατά τη διάρκεια του χρόνου. Οι κάτοικοι ανεβάζουν παραστάσεις με παραδοσιακές μαριονέτες και χορούς. Υπάρχουν πολλοί ναοί στο νησί. Οι γυναίκες εργάζονται πολύ σκληρά στους ορυζώνες. Μαϊμούδες ζουν στις ζούγκλες. Η τροφή στο Μπαλί είναι πολύ ζεστή και πικάντικη. Καπνός βγαίνει από τα ηφαίστεια. Η θέα είναι φανταστική. Το Μπαλί είναι ένα θαυμάσιο μέρος για διακοπές.

Ερωτήσεις:

Ποια είναι τα τρία πράγματα που μπορεί να δεις αν επισκεφθείς το Μπαλί;
Τι είδους τροφή μπορεί να βρεις;
Φαντάσου το τοπίο και περίγραψε το.
Τι μπορεί να δεις σε μια παράσταση;
Τι μπορεί να βρεις στις ζούγκλες;

β) Ρωτήστε το χρήστη αν κατάλαβε την ιστορία. Αν όχι διαβάστε την ιστορία ξανά σταματώντας μετά από κάθε πρόταση ή παράγραφο (ότι θεωρηθεί κατάλληλο) για να συζητήσετε το περιεχόμενο.

γ) Όταν ο χρήστης θα γνωρίσει το περιεχόμενο της ιστορίας ρωτήστε του ερωτήσεις. Ο χρήστης θα πρέπει να απαντήσει και όχι να επαναλάβει τις ερωτήσεις.

Θα πρέπει να τεθούν τουλάχιστον 5 ερωτήσεις για κάθε ιστορία.